

КИЗИЛ УЗБЕКИСТОН

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР
ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

42-йил чиқиши
№ 38 (11.484).

14 февраль, якшанба, 1960 йил.

Баҳоси 20 тийин.

МОСКВА

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети

КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари
Ўртоқ Никита Сергеевич ХРУЩЕВГА

Қадрон Никита Сергеевич!

Биз Ўзбекистон Коммунистик партияси XV съездининг делегатлари республикадаги коммунистлар ва барча меҳнат-кашлар номидан КПСС Ленинчи Марказий Комитетига ва шахсан Сизга, қадрли Никита Сергеевич, чексиз садоқат туйғуси, қизин фарзандлик меҳр-муҳаббати билан самимий салом йўлаймиз, партия ва мамлакатимизга қилинаётган доно раҳбарлик учун чуқур миннатдорчилик изҳор қиламиз.

Съездимиз кўп миллатли улуг совет халқлари оиласининг меҳнаткашлари 1959 йилни экономикани, маданият, фан ва техникани юксалтиришда улкан ютуқлар қўлга киритиб нишонлаган, етти йилликнинг иккинчи йилида янги янада юксак марраларни эгаллаш учун мисли қўрилмаган ғайрат билан ишга киришган шодона, унутилмас кунларда ўтмоқда.

1959 йил Ватанимиз тарихига инсониятнинг энг дадил орузлари рўбга чиққан — совет «Лунниги» ва планеталар-аро автоматик станцияси учирилган, жаҳонда биринчи «Ленин» атом музёри қурилган йил бўлиб, Совет ҳукумати-нинг бошлиғи Никита Сергеевич Хрущевнинг Америка Қўшма Штатларида қилган ва халқаро кескинлини юмшатиш ва тинчликни мустақамлашнинг олжаноб ишига буюк ҳисса бўлиб қўшилган тарихий сафар қилиб борган йил бўлиб киради.

Совет кишилари буюк тинчлик иши йўлида, ер юзиде энг порлоқ жамият қуриш йўлида фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Биз Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам шу умумхалқ ишига муносиб ҳисса қўшаётганлари билан фахрланамиз.

Совет Ўзбекистонининг индустриал қудрати йил сайин ўсмоқда. Республика саноати ишлаб чиқариш йиллик планини муддатидан илгари бажарди ва пландан ташқари бир-неча юз миллион сўмлик маҳсулот чиқарди. Пахтакорларимиз меҳнатда ажойиб галабани қўлга киритдилар. Улар ўз мажбуриятларини шараф билан бажардилар ва давлатга 3 миллион 163 минг тонна «оқ олтин» сотдилар. Етти йиллик-нинг биринчи йилида Ўзбекистоннинг бутун пахтачилиги тарихида энг юқори ҳосил етиштирилди, энг кўп пахта териб олинди, юксак меҳнат унумдорлигига эришилди, маҳсулот таннари камайтирилди.

Ўзбек халқи республикамизнинг экономикаси ва маданияти гуркираб яшаётганлиги учун, ўзининг бахтли ва қувноқ ҳаёти учун улуг Лениндан, у яратган Коммунистик партиядан, унинг мамлакатимиздаги барча халқларни ягона қардошлик оиласига жипслаштирган миллий сиёсатидан миннатдордир.

Ўзбек халқи янги ҳаёт қуришида ўзинга ҳар тарафлама бегараз ёрдам кўрсатиб келаятган буюк рус халқидан ҳам-иша миннатдор. Улуг катта оғамиз рус халқи ўзининг мисли-сиз қаҳрамонлиги билан, порлоқ заковати ва саҳий қалби билан, ёруғ коммунистик идеаллар сари олға интилиши билан СССРдаги барча қардош халқларнинг умумий муҳаббати ва чуқур ҳурматига сазовор бўлди.

Республика экономикаси ва маданиятини тараққий эттиришда қилинаётган ғамхўрлик, эътибор ва қудалик ёрдам учун жонажон коммунистлар партиядан, унинг Ленинчи Марказий Комитетидан, Сиз қадрон дўсти Никита Сергеевичдан ўзбек халқи умрбод миннатдордир.

Ўзбекистон партия ташкилоти, республикамизнинг барча меҳнаткашлари Сизнинг совет пахтачилигини янада ривож-лантиришга қаратилган доно маслаҳатларининг гоят қадр-лайдилар.

Шу маслаҳатларининг амалга ошириш қишлоқ хўжали-гида техника тараққийи учун, прогрессив агротехникани кенг жорий қилиш учун курашда бурилиш босқичи бўлди, мамлакатимизда пахта етиштиришни анча қўлайитириш татминлади.

Съездимиз ишида қатнашганлигиниз Коммунистик партия Ленинчи Марказий Комитети социалистик Ўзбекистон-нинг гуллаб-яшнаши йўлида қилаётган доимий меҳрибончи-лигининг янги ёрқин ифодаси бўлди. Сизнинг съездедаги сўз-ингиз республикамиз коммунистларини, барча меҳнаткаш-ларини севишли Ватанимиз бахт-саодати ва коммунизм тан-танаси йўлида янги меҳнат қаҳрамонликлариغا илҳомланти-ради.

Сиз қадрли Никита Сергеевич, ўзингизнинг бутун жўш-қин ғайратингизни, улкан ташкилотчилик истеъдодингиз ва бой тажрибангизни, ўзингизга ҳос донолик ва ташаббусни халққа хизмат қилишга, улуг Ватанимизнинг куч-қудратини

Ўзбекистон Компартиясининг XV съезди.

ТАРИХИЙ КҮН ШАРАФИГА

Хитой Халқ Республикаси элчихонасида қабул маросими

Хитой Халқ Республикаси билан Совет Иттифоқи ўртасида дўстлик иттифоқи ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги Шартнома имзоланган куннинг ўн йиллиги муносабати билан Хитой Халқ Республикасининг СССРдаги элчиси Лю Сю 12 февралда катта қабул маросими ўтказди.

Қабул маросимида меҳмонлар қаторида Л. И. Брежнев, Ф. Р. Козлов, Н. А. Муҳитдинов ўртоқлар ҳозир бўдилар.

Самимий, сидқидиллик вазиётида ўтган қабул вақтида Лю Сю ва Ф. Р. Козлов дўстона нутқ сўзладилар. (ТАСС).

ИККИ БУЮК ХАЛҚНИНГ МУСТАҲКАМЛАНИБ БОРАЁТГАН ДЎСТЛИГИ ШАРАФИГА

Ўзбекистон пойтахтининг меҳнат-кашлари дўстлик, иттифоқ ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги Совет-Хитой шартномаси имзоланган куннинг ўн йиллигини кенг нишонламоқдалар. Тарихий кун шарафига 13 февралда Округ офицерлар уйи биносиде тапталани йиллиги бўлди.

Тошкент шаҳар партия комитети-нинг секретари И. Р. Арнаутов йил-йиллигини очиб, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг вице-прези-денти, сийбон ва илмий билимлар-ни тарқатувчи республика жамияти-нинг раиси И. Муминова доклад учун сўз берди.

Докладчи Совет Иттифоқи билан Хитой Халқ Республикаси ўртасида-

ги иқтисодий ва маданий алоқалар-нинг йилдан-йилга кенгайиб ва мус-таҳкамланиб бораётганини ёрқин мисоллар келтириб кўрсатиб берди. Йиллиқ қатнашчилари Тошкент-даги қишлоқ хўжалик институтида таълим олаётган хитойлик студент қиз Чен Сю-веннинг нутқини қиз-гини қутиб олдилар.

Йиллиқ Пекинг, Хитой-Совет дўстлиги жамияти номига таъриб телеграммасини юборди. Бу телег-раммада дўстлик, иттифоқ ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги Совет-Хитой шарт-номаси имзоланган куннинг йиллиги муносабати билан хитойлик дўст-ларга самимий таъриб сўзлари из-ҳор этилади. (ЎзТАГ).

ХАЛҚЛАР ЎРТАСИДА ТИНЧЛИК ВА ДЎСТЛИК МАНФААТЛАРИ ЙЎЛИДА

13 февралда Тошкентда Ўзбекис-тон жамоатчилик вакилларининг йиллиги бўлди. Бу йиллиқ Тинч-ликни ҳимоя қилиш республика ко-митети томонидан қаърибди.

Йиллиқда Тинчликни ҳимоя қи-лиш республика комитетининг раи-си С. Н. Нуритдинов доклад қилди. У ўз докладыда СССР Олий Совети IV сессиясининг ахуларни тўғриси-да, совет халқининг мустаҳкам тинчлик ва халқлар ўртасида дўст-лиқни мустаҳкамлаш учун олиб бо-раётган курашига Ўзбекистон меҳ-наткашлари қўшаётган катта ҳисса ҳақида гапирди.

Докладни муҳокама қилишда Ў-рта Осиё машина-синаш станцияси-нинг пахта териш машинасининг механик-хайдончиси А. Усмонов, ёзувчи Асқад Мухтор, Ўзбекистон касаба соҳалари Советининг сек-ретари И. М. Парамонкин ва бошқа-лар қатнашдилар.

Қабул қилинган резолюцияда йиллиқ қатнашчилари Ўзбекистон-нинг барча жамоатчилиги номидан ре-спублика меҳнаткашларининг барча коллективларига мурожаат

қилиб, уларни жонажон Ватанимиз қудратини ўз меҳнатлари билан мустаҳкамлашга, тинчлик учун кураш ишига қўшаётган ўз ҳисса-ларини узуксиз ошириб боришга чакирдилар.

Республика жамоатчилиги вакил-ларининг йиллиқни кузролсанлиқ учун совет жамоатчилиги конферен-циясига делегатлар сайлади. Деле-гация составида Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг корреспон-дент аъзоси С. О. Азимов, Тошкент тўқимачилик комбинати коммуни-стик меҳнат бригадасининг раҳбари В. Пидинова, ёзувчи Асқад Мухтор, Ўзбекистон ЛКМ Тошкент шаҳар комитетининг секретари Н. Е. Бар-ков, чет эллар билан дўстлик ва маданий алоқа Ўзбекистон жамия-ти правлениси раисининг ўринбосари Г. Р. Гуломов, республика халқ-рассоми И. И. Икромов, Тинчлик-ни ҳимоя қилиш республика коми-тетининг маъсул секретари А. Хол-муродов, Ўрта Осиё машина-синаш станцияси пахта териш машинаси-нинг хайдончи механиги А. Усмонов бор. (ЎзТАГ).

ДЎСТЛИГИМИЗ ЯШНАСИН!

Хитой Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Раиси
Ўртоқ МАО ЦЗЭ-ДУНГА

Хитой Халқ Республикаси Раиси
Ўртоқ ЛЮ ШАО-ЦИГА

Халқ вакиллари Умум Хитой мажлиси Доимий комитетининг
Раиси ўртоқ ЧЖУ ДЭГА

Хитой Халқ Республикаси Давлат кенгашининг бош министри
Ўртоқ ЧЖОУ ЭНЬ-ЛАЙГА

Қадрли ўртоқлар!

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, СССР Иттифоқи Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети сизларни, бутун қардош хитой халқини Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Хитой Халқ Республикаси ўртасида дўстлик, иттифоқ ва ўзаро ёрдамлаш иш-ида Шартнома тузилган куннинг 10 йиллиги муносабати билан совет халқи номидан қизгин табриклайдилар. Бу шонли кун — бузилмас дўстлик алоқалари билан маҳкам боғланган совет ва хитой халқларининг умумий байрамидир.

Совет-Хитой шартномаси халқларимиз ўртасида тарихан қарор топан қардошлик муносабатларини абадий мустаҳкамлади. Ўтган 10 йил бу муносабат-ларнинг мустаҳкамлигини ва улуг социалистик давлат-ларимиз иттифоқининг ҳаётий кучини яққол намойиш қилди.

Совет-Хитой дўстлиги ва ҳамкорлиги — тўла тенг ҳуқуқлиқлик ва ўзаро ёрдамлаш иш-ида пролетар ин-тернационализмнинг ленинча принципларига асос-ланган янги типдаги муносабатларнинг ёрқин на-мунаси. Совет Иттифоқи билан Хитой Халқ Рес-публикаси ўртасида совет ва хитой халқларининг туб манфаатларига жавоб берадиган, мамлакатларимизнинг тез тараққий этишига ёрдам берадиган ҳар томонлама алоқалар қарор топи ҳақда кун сайин мустаҳкам-ланмоқда ва кенгаймоқда.

Шонли Хитой Коммунистик партияси, унинг ўртоқ Мао Цзэ-дун бошлиқ Марказий Комитетининг синал-ган раҳбарлигида Халқ Хитойи меҳнаткашлари туб социал-иқтисодий ўзгаришларини амалга ошириб, ўз ватанини ҳозирги замон саноати, қишлоқ хўжалиги, фан ва маданиятга ага бўлган қудратли социалистик давлатга айлантириш учун курашмоқдалар. Совет халқи хитой халқининг социализм қуришда эриш-ган муваффақиётларига чин кўнгилдан қўвонмоқда.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси
Марказий Комитетининг Биринчи секретари
СССР Министрлар Совети Раиси
Н. ХРУЩЕВ

СССР Олий Совети
Президиумининг Раиси
К. ВОРОШИЛОВ

1960 йил 13 февраль

ЎЗБЕКИСТОН ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИЛГОРЛАРИНИНГ XIV ҚУРУЛТОЙИ

Ўзбекистоннинг қишлоқ хўжалик илгорлари 13 февралда ўларнинг XIV қурултойига тўпланилар.

Алишер Навоий номидаги опера ва балет театри.

Эрталаб соат 10. М. А. Абдураза-ков, О. А. Азимов, Г. А. Габриель-евич, Р. Р. Гуломов, Г. Ф. Наймушин, Е. С. Насриддинов, З. Р. Раҳимбо-вев, Ш. Р. Рашидов, А. Н. Рулин, Ф. Е. Титов, И. И. Федюнинский, И. П. Бурмистров, К. М. Муртазоев-лар президиумга ўли олдилар.

Президиум столи олдида Ўзбекис-тон қишлоқ хўжалик илгорлари ўти-рибдилар. Улар орасида Янгийўл районидеги «Шарқ юлдузи» қўшун-ининг раиси, уч марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Қ. Турсунқулов, Ўрта Чирчиқ районидеги «Полярная звезда» колхозининг раиси, икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамо-ни Кен Пен Ха, Томди районидеги «Оқтоғ» колхозининг ўқуни, икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамо-ни Ж. Балиманов, пахтачиликни комплекс механизациялаш бригада-ларининг раҳбарлари. Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари: Тиноз рай-онидеги Киров номи колхоздан Т. Охунова, Поп районидеги Ленин номи колхоздан М. Умурзоқов, Ў-рта Осиё машина-синаш станцияси-дан В. Топко, Гулистон районидеги Ленин номи колхоздан Г. Юнусов, Амударё районидеги «Ленинизм» колхоздан зено бошлиғи О. Камо-лова, Шофиркан районидеги Сталин номи колхозининг мажбурияткор бригадаси бошлиғи А. Муминов, Са-марқанд наслдорчилик совхозига қа-рарли боқув пунктининг чўчабока-ри Ж. Султонов, Оржоникиде рай-онидеги Ленин номи колхозининг сут соғувчиси З. Комилова, юқори ҳосили колхозларининг раҳбарлари, област ва район партия комитетла-рининг секретари, област ва район ижроия комитетларининг ра-ислари, қишлоқ ва сув хўжалиги мутахассислари бор.

Қурултой ишлариде қатнашиш учун Ўзбекистон пойтахтига қардош пахтакор республикалардан меҳмон-лар келди. Президиумда — шу рес-публикалар меҳнаткашлари делега-цияларининг раҳбарлари ўтирибди-лар.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Пре-зидиумининг Раиси Е. С. Насридди-нова қисқача кириш нутқи сўзлаб, республика қишлоқ илгорларининг XIV қурултойини очди.

Ўртоқ Насриддинов етти йил-лигининг биринчи йилида меҳ-нат соҳасида ақойиб муваффақиёт-ларга эришган республика қишлоқ хўжалик меҳнаткашларини Ўзбекис-тон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Со-вети Президиуми ва Министрлар Со-вети номидан қизгин табриклайди.

Ўртоқ Насриддинов мусобақадон қардош республикалар меҳнаткаш-ларининг делегацияларини ҳам чин қалбдан табриклайди.

Совет ва хитой халқлари ўларнинг қаҳрамонона яратувчилик меҳнатлари туфайли, капитализм билан тинч иқтисодий мусобақаде социализмнинг галаба-сини таъминлаш ишига буюк ҳисса қўшмоқдалар.

Совет-Хитой дўстлиги социалистик мамлакатлар халқларининг улуг оиласи бирлигини ва жипслигини янада мустаҳкамлашга, бутун социалистик лагерь-нинг куч-қудратини тобора оширишдаги муҳим фак-тордир.

Социалистик мамлакатлар социал системалари тур-лича бўлган давлатларнинг тинч-тотув янашидан ибор-ват ленинча принципларини қатъий амалга оширган-лари ҳолда, халқаро кескинлиқни юмшатиш учун курашганлари ҳолда барча халқлар ўртасида дўстлик ва ҳамкорлиқни ривожлантириш, бутун дунёда тинч-лик ва хавфсизлик йўлида изчиллик билан ҳаракат қилмоқдалар.

Халқларимизнинг, давлатларимизнинг ва коммуни-стик партияларимизнинг бирлиги ва жипслиги тинчлик ва социализм манфаатлари йўлида бундан бўён ҳам мустаҳкамланади. Қардош хитой халқи шу нарсатга амин бўла оладики, совет халқи унинг содиқ ва ишончли дўсти бўлиб келмоқда ва бундан бўён ҳам шундай дўст бўлиб қолади.

Шу муҳим кунда биз қаҳрамон ишчилар синфига, меҳнаткаш деҳқонларга ва интеллигенцияга, ўзининг жанговар Коммунистик партияси теваригида маҳкам жипслашган бутун хитой халқига қардошлик саломи йўлаймиз. Азиз ўртоқлар, сизларнинг социализм қу-рилишида, халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкам-лаш учун курашда янгидан-янги катта муваффақиёт-ларга эришувингизни чин қалбимиздан тилаймиз!

Яшасин шонли Хитой Коммунистик партияси!

Яшасин улуг меҳнатсевар хитой халқи!

Яшасин Совет Иттифоқи билан Хитой Халқ Респу-бликасининг қардошларча иттифоқи ва абадий бузил-мас дўстлиги!

ЎЗБЕК МИЛЛИОНЛАРИ

Ойдаги гербимиздек дунёга довурт солди. Олағат дoston бўлди ўзбек миллионлари. Муборак бўлсин деймиз, Ленин ордини олди Қорақалпоқ, Самарқанд, Тошкент, Андижонлар.

Бухоро ботирларни қўлаш билан тўймаймиз, Меҳнатининг яқини кўкда қуёшдек бўлди. Сурхондарё ҳиссаси таърифамал қўймаймиз, — Олтин узукка тушган бебаҳо тошдек бўлди.

Манглай теридек азиз «оқ олтин» гарамлар! Фарғонанинг қўсқиде ҳуснинамод бўлибдир. Сиз йўлида тер тўққан пахтанинг гарамлариди. Хоразмда жамуламиз, хирмон ҳушқол бўлибдир.

Қўнғилдагидек бўлди курашнингизнинг боши, Дўстлиқда енгилимас куч, меҳнатда обрў бўлур. Қад қўтариб келмоқда коммунизм қўёни, Қаҳрамонлар юртида тўй устига тўй бўлур.

Эгам РАХИМ.

БИЗНИНГ МАҚСАДИМИЗ БИР: ЕР ЮЗИДА

ҲАМКОРЛИКНИ ВА ЎЗARO ЁРДАМНИ ЯНАДА МУСТАҲКАМЛАШГА КАТТА УМИДЛАР

ДЕХЛИ, 12 февраль. (ТАСС). Ҳиндистон Республикасининг президенти Ражendra Прасад кеча СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрущев шарафига зиёфат берди. Зиёфат вақтида Р. Прасад ва Н. С. Хрущев нутқ сўзладилар.

Президент ПРАСАД нутқи

Бугун кечқурун ўз ораминда Совет Иттифоқи Министрлар Совети Раиси Никита Сергеевич Хрущев жаноб олийларини табриклардан го-ят миннатдоримиз. Сизнинг бундан тўрт йил муқаддам мамлакатимизга қилган визитингиз ҳинд халқидан қўрқасурот қолдирганлигини эфрон қилиш билан асга олмақдасиз. Шу визит натижасида ва беш министри-мизнинг мамлакатингизга қилган ви-зити натижасида Ҳиндистон ва Совет Иттифоқи бир-бири билан тобора маҳкам муносабатда бўлишга инти-либ келмоқдасиз. Дарҳақиқат, ҳар ик-кала мамлакатларимизнинг ҳамжи-ҳатлиги ва идеаллари, орауларни ҳам-да талабларини ўзаро эътибор этиш вақт ўтган сари кучайиб бораётган-лигини кўриш қувончлидир. Биз-нинг ўзаро алоқамиз экономика ва саноат соҳаси билангина чекланиб қолмаётди. Ҳар иккала мамлакатла-римиз маданият арбоблари делега-циялари ҳам бир неча марта бир-бирларига юбориб турдилар.

Катта воқеаларни абадий эсда қол-дирмоқ учун тош, гишт ва мрамар-дан ёдгорликлар қуриш одат бўлиб қолган пайтлар бўлган эди. Бу ёд-горликлар ўз-ўзича ҳар қанча қим-матли бўлганда ҳам, меннинг фик-римча, янги қорхоналар ва ҳамкор-лик, яхши ният ва ўзаро ёрдам асо-сида иқтисодий соҳадаги тараққиёт ва инсон фаолиятининг турли мамла-катлар томонидан қўриладиган боп-

Н. С. ХРУЩЕВ нутқи

Ҳурматли хонимлар ва жаноблар! Президент жанобларининг бу ерда Совет Иттифоқи шайини, биз-нинг ҳукуматимиз шайини айтган оғузу сўзлари менда кучли таассурот қолдирди. Биз мамлакатимиз билан Ҳиндистон ўртасида ўрнатилган дў-стона муносабатларни гоёт қадрилай-миз. Давлатларимизнинг қўриқли-лигида сиз билан биз амак қилиб келаёт-ган принциплар кўп жиҳатдан бир-биридан фарқ қилади, албатта. Аммо, бу нарсалар халқларимиз ўртасидаги дўстликка ва давлатларимиз, ҳуку-матларимиз ўртасидаги дўстликка сира ҳам халақит бермаслиги керак. Бизнинг асосий мақсадимиз битта-дир, у ҳам бўлса, бутун дунёда тинчликни таъминлашдан иборат. Ҳиндистон Республикасининг тинчли-гини ва халқлар ўртасида дўстли-кни, давлатларнинг сийбон ва ижтимоий тузуми қандай бўлишидан қатъий назар, улар ўртасида дўстликни таъ-минлаш учун кураш йўлидан оғиш-май бормоқда. Биз буни гоёт қад-рилаймиз.

Биз Ҳиндистон Республикаси бил-ан ўз муносабатларимизга гоёт юк-сак баҳа берамиз ва бу муносабатлар яхши муносабатлар, деб ҳисоблаймиз. Тинчликни мустаҳкамлаш юзасидан Бирлашган Миллатлар Ташкилотида муҳомада қилинаётган деярли ҳам-ма масалалар, шунингдек бошқа кўпгина халқаро масалалар тўғри-сида бизнинг фикримиз ҳаммаша Ҳиндистоннинг фикри билан бир хилда бўлибди. Менда шундай таассу-рот пайдо бўлди: биз ҳурмат қилаёт-ган Неру жаноблари бошчилигидаги ҳукуматимизнинг сийбон тинчлик-севарлик йўлидан бораётганлигини билганимиз ва ҳис этганимиз ҳолда шунинг айтилиши, ҳозирги вақтда бизнинг ўртасидаги ёрдамни янада мустаҳкамлаш учун катта умид ба-ғишлайди.

Ҳурматли дўстлар! Совет Итти-фоқининг халқлари ўз мамлакатини ин-дустрлаштириш учун кўп меҳнат сарф қилдилар. Биз ўз Ватанимиз-нинг саноатини вужудга келтиришда кўп алоқа ва қийинчиликлар кўрибди, кўп машаққатларни босдан кечир-ди. Совет кишилари ана шу машақ-қатларни била туриб ўларга бардош бердилар, энг зарур нарсалардан ўзларини тийиб турдилар, чуқури улар ўз экономикасини ривож-лантириш тақдирдагина, аввало, мамлакатнинг оғир саноатини ривож-лантириш тақдирдагина, яъни ишлаб чиқариш воситаларини ишлаб чиқа-радиган ўз саноатини вужудга кел-тириш тақдирдагина, Совет Итти-фоқи мустақил давлат сифатида яшай

ДЕХЛИДА ТАНТАНАЛИ ГРАЖДАНЛИК ҚАБУЛ МАРОСИМИ

ДЕХЛИ, 12 февраль. (ТАСС). Бугун Ҳиндистон пойтахти Деҳли аҳолиси Совет ҳукумати бошлиғи Н. С. Хрущев шарафига тантанали гражданлик қабул маросими ўт-казди.

Деҳлининг асоси шаҳар қисми билан янги шаҳар қисми ўртасида-ги чегарада бўлган катта май-дон—Рамлила Раунд майдони қа-бул маросими бошланмасдан бир не-ча соат олдин Деҳли аҳолиси ва ат-роф қишлоқлардан келган аҳоли билан лик тўла бошланди.

Марказий ҳукумат министрлари, парламент депутатлари, Деҳлидаги дипломатик ваколатхоналарнинг бошқилари, Ҳиндистон пойтахти-нинг юз минглаб граждандари ҳу-рматли совет меҳмонини кутиб ол-моқ учун шу майдонга келдилар. Кўп кишиларнинг қўллариди—совет ва Ҳиндистон байроқлари; майдон тепа-сида юзлаб байроқлар ҳилпираб турибди.

Соат 17 дан 15 минут ўтганда Н. С. Хрущев ва Ж. Неру мин-барга чиқадилар. Совет халқининг вакилини ҳамма тик туриб гузду-роқ қарасалар билан кутиб олади.

Деҳли шаҳрининг мори Трилок Чанд хинд олати бўйича Н. С. Хрущев бўйича гул шодаси та-кадди.

Сўнгра ҳамма жим бўлади, хо-тин-қизлар хори муборакбод қўши-нин ижро этади. Бу қўшиқда хинд халқининг совет халқига, Совет ҳу-куматининг бошлиғи Н. С. Хруш-чевга бўлган меҳр-муҳаббат ҳисла-ри ифодаланибди.

Шаҳар мори Трилок Чанд Деҳли шаҳри граждандари номидан ёзил-ган кутлов мактубини ўқиб беради. Трилок Чанд кутлов мактубини ва Қашмир қадимий қайғининг энг яхши хинд устаслари фил суяг-ини моҳирлик билан ўқиб ясаган моделини Н. С. Хрущевга тақдим қилади.

Н. С. Хрущев микрофон олди-га келади. Гузлурок қарасалар тўғри-ни катта майдонни яна ларзага кел-тирибди. Ҳиндистон пойтахтининг граждандари Н. С. Хрущев нутқи-ни эфтибор билан тинглайдилар.

Никита Сергеевич Хрущев совет космик ракетаси Ойга элтиб қўйган вилеянинг нухасини тўғривис қарасалар остида бош министр Жавахарлал Неруга топширади.

Сўнгра Жавахарлал Неру нутқ сўзлайди.

Бош министр Н. С. Хрущевни табриклай айтган сўзларини майдон-да тўпаланганлар гузлурок қарасал-лар билан маъқуллайдилар.

Совет Иттифоқи ва Ҳиндистон халқлари ўртасидаги бузғинамас дўстликни намойиш қилиб кўрсат-ган граждандлик қабулининг охири-да Совет Иттифоқининг ва Ҳин-дистоннинг давлат гимнлари ижро этиладилар.

Гражданлик қабул маросимида Деҳли граждандаридан ярим мил-лиондан кўпроқ киши қатнашди.

Н. С. Хрущев Ж. Неру билан суҳбатлашди

ДЕХЛИ, 12 февраль. (ТАСС). Бу-гун, 12 февралда Ҳиндистон Респу-бликаси бош министрининг резиден-циясида СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрущев билан Ҳинди-стон Республикаси бош министри Жа-вахарлал Неру ўртасида суҳбат бўл-ди. Суҳбат вақтида умумий халқаро аҳвол масалалари юзасидан ҳам, Со-вет-Ҳиндистон муносабатларини яна-да ривожлантириш масалалари юза-сидан ҳам кенг фикр олишди.

Суҳбат дўстона ва самимий ва-зиятда ўтди. СССР ва Ҳиндистон ҳу-куматларининг бошқилари ошқора фикр олиниш тинчлик иши учун ва халқаро ҳамкорлиқни мустаҳкамлаш учун фойдали бўлганлигини эътироф этидилар.

Н. С. Хрущев Ҳиндистон вице-президенти Радхакришнан хузурида бўлди

ДЕХЛИ, 12 февраль. (ТАСС). Бу-гун СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрущев Ҳиндистон ви-це-президенти Радхакришнан резиденциясида бориб, унинг хузурида бўлди.

СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико, СССР Маданият ми-нистри Н. А. Михайлов, СССР Ми-нистрлар Советининг чет эл мамла-катлари билан маданий алоқалар Давлат комитети раиси Г. А. Жуков, СССР Министрлар Советининг Ташқи иқтисодий алоқалар Давлат комитети раиси С. А. Скачков, СССРнинг Ҳин-дистондаги элчиси И. А. Бенедик-тов, СССР Олий Совети депутати Т. Улажабев, Озарбайжон ССР Таш-қи ишлар министри Т. А. Товрова, Гаъши ишлар министрига бўй-маларининг музирларидан В. И. Ли-хачев ва Ф. Ф. Молочковлар Н. С. Хрущевга ҳамроҳ бўлиб бординлар.

Деҳлида 1960 йил 12 февралда бўлган гражданлик қабул маросимида Н. С. ХРУЩЕВ нутқи

Ҳурматли Бош Министр жанобла-ри! Деҳли шаҳрининг ҳурматли жаноб мори!

Ҳиндистон Республикаси шонли пойтахтининг азиз граждандари!

Биз Москвадан учганимизда у ер-да ҳаво совуқ, атрофни қор босган эди. Лекин киш совети москвалик-ларнинг мен орқали сизларга йўлла-ган самимий табриклариди бўлган ҳароратни совута олмади.

Уларнинг шу илтимосини адо этиб, аjoyиб шаҳар бўлган Деҳли-нинг сиз граждандарига москвалик-ларнинг энг оташин саломини топ-шираман.

Сизларнинг меҳмондўст мамлака-тингизда биринчи марта сафар қилиб келганимдан бери орада тўрт йил ўтган бўлса ҳам, шу вақт ичиди мамлакатларимиз ўртасидаги дўстли-книнг ҳам кўпроқ мустаҳкамланган-лигини қайд қилиш қувончли бир ҳодиса. Шундай бўлиши ҳам жуда таъбирибди. Бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлаш, тинч-тотув яшаш принциплари асосида давлатлар ўр-тасидаги ҳамкорлиқни ривожланти-ришдек олийжаноб мақсадга эришмоқ учун олиб бораётган курашдан ҳаммамизнинг манфаатдор эканли-гини халқларимиз ўртасидаги дўст-ликни мустаҳкамловчи улуғ кучдир. Бизнинг истагимиз шунки, кишилик жамиятининг ҳаётдан уруш абадий чиқариб юборилсин, деймиз.

Совет давлати ўзи бунёдга келган кундан бошлаб улуғ Лениннинг ви-сиятларига амак қилиб, халқлар ўр-тасида тинчлик ва дўстлик бўлиши учун муттасил курашиб келиб ва ку-рашмоқда. Бизнинг душманларимиз Совет давлатини бешигдаёқ бўғиб ўлдирмоқчи бўлибди, халқимиз қўл-га киритган озодлик ва мустақил-ликни тўғриб олмақчи бўлибди.

Неча мартабала совет кишилари Ва-танин агрессорларнинг ҳужумидан ҳимоя қилоқ учун тинч меҳнатни қўлириб, қўлларига қуроол олишга мажбур бўлибди. Лекин биз ҳатто жанглар қилаётган вақтимизда ҳам бизнинг жанговар байроқларимизга «Халқларга тинчлик» деган сўзла-риз ёзилган эди.

Совет Иттифоқи тинчликсевар си-ёсатини изчиллик билан ўтказиб, халқлар ўртасида дўстликни мус-таҳкамламоқ учун ҳамма чораларни кўрмоқда. Бизнинг халқимиз тинч-лик ва тинч-тотув яшаш учун кура-шига Ҳиндистон Республикаси қў-шаётган катта ҳиссани юксак дара-жада қадрилайди.

Барча тинчликсевар давлатла-рининг сарфлаётган куч ва байрати ҳо-зир ўзининг яхши самараларини бермоқда. «Совет уруш» нинг та-халқаро кескинлигининг осмонни узоқ вақтдан бери бурқаб ётган қо-ра булутлари асга-секин тарқала бошладилар. Бу қора булутларнинг ора-сида дастлабки ёриқлар пайдо бўлиб, шу ёриқлардан қуёшнинг қўйишини нурулари ёриб чиқа бошладилар. Ҳозир ҳатто «совет уруш» тарафдорлари орасида ҳам тинч-тотув яшаш идея-си ўзига йўл топтомоқда. Улар агар уруш босласалар, бу урушда аввало уни ташкил этувчилар ва иқдомлан-тирувчилар қуйиб кул бўлишини ту-шуна бошладилар.

Халқаро кескинлигининг юмшати-шига қаршилиқ кўрсатётган куч-ларнинг назар-писанд қилмаслики яра-майди. Уларнинг қаршилигини энг-моқ учун тинчлик кучлари янги куч ва байрат сарфламоқчи керак.

Совет Иттифоқи ёшмаси ва бата-мом қуролсизланишни ўтказиш ер-юзиди тинчликни ва тинч-тотув яшашни таъминламоқ учун асосий шарт деб ҳисоблайди. Совет Итти-фоқи бу масаладаги ўзининг конкрет тақдирларини Бирлашган Миллатлар Ташкилотини Бош Ассамблеясининг сессиясида айтиб берди. Бизнинг программамиз қуролсизланиш про-блемасини тўрт йил давомида ҳал қи-лишни кўзда тутди. Совет ҳукума-ти қуролсизланиш тўғрисидаги ўзи-нинг тақдирини мамлакатимиз ҳар-би жихатдан заиф бўлгани учун ки-ритгани йўқ. Аксинча, биз ўз тақ-диримизни Совет Иттифоқи ядро ва ракета қуроли яратиш соҳасида жу-да катта муваффақиятларга эришган бир шароитда киритдик. Ҳозир Совет Иттифоқи энг кучли ҳарбий давлат-дир. Лекин биз бу афзаллиқдан фой-даланмоқчи эмасмиз. Агар Фарб дав-

латлари ўз қуроол-яроғларини йўқ қилиб юбурсалар, биз шу бугунёқ ўз қуроол-яроғларимизни йўқ қилиб юборишга тайёризмиз.

Тинчликсевар халқларнинг ҳамма-си Совет ҳукуматининг тинчликни таъминлашга қаратилган ташаббуси-ни жуда қизгин равишда қувватла-дилар ва маъқуллайдилар. Қуролсиз-ланиш тўғрисидаги совет тақдирла-рини хинд халқи ва унинг ҳукумати маъқуллаб, тўла равишда қувватла-тириб, буни биз хурсанд бўлиб қайд қиломқдасиз. Бош министр Неру жа-нобларининг, совет тақдирлари шун-дай оқилона чораларки, бу чорала-рга «ҳозир жаҳон муҳтож бўлиб ту-рибди, жаҳондаги оддий кишилар муҳтож бўлиб турибди», деб айтган таъбирлар совет халқи мамнуният билан кутиб олди.

Совет Иттифоқи ўзининг қуролсиз-ланишга интилаётганлигини амалда исбот қилоқ, тақдирларимизнинг қабул қилинишини таъминлайдиган тағин ҳам қулайроқ назият вужудга келтирмоқ учун ақинда ўз ташаббуси билан ўз қуроли кучларини яна бир миллион икки ўз минг киши миқдорига, яъни учдан бир қисмини қисқартириш тўғрисида муҳим ва конкрет қарор қабул қилди. Совет Иттифоқининг тинчликсеварлик бе-лиан қабул қилган бу қарорини ҳамма халқлар маъқуллаб кутиб олмақда-лар, бу қарор бошқа давлатларни ҳам қуролсизланиш проблемасини ҳал қилиш йўлида шундай конкрет йўл тутишга рағбатлантиради ва улар биздан ўрнак оладилар, деб умид қиламиз.

Азиз дўстлар!

Сизлар мустақилликка эришган-нигиздан совет ўзларинингнинг куч ва байратларининг миллий экономикасини, фан ва мадания-тининг тизорқ ривожлантиришга сарфламоқдасиз ва ҳозир муайян му-ваффақиятларни қўлга киритгангиз. Ҳиндистон Республикаси ўзининг иқ-тисодий мустақиллигини фақат мил-лий оғир индустрия яратиб йўли билан мустаҳкамлаш мумкинлигини ўз таърибисидида қўриб қаноат ҳосил қилди. Биз яхши билимизки, мамла-катни индустриаллаштириш йўлида бир-талай тўқениликлар ва қийинчилик-лар учрайди, албатта. Лекин биз меҳнатсевар ва талантли хинд-хал-қи бу вазифани удалай олишимиз аминимиз. Мамлакатининг катта умиллар бағишлаган беш йиллик пландари бағишлиши турган гап. Совет халқи сизларнинг муваффа-қиятларининг сийбонлиги билан та-брикларда, экономикани ривожлан-тиришдаги талабаларинингизни қўриб қувонмоқда. Мамлакатларимиз ўрта-сида вужудга келган кенг иқтисодий ҳамкорлик сизларнинг ўз индустри-ясининг тизорқ вужудга келтирили-шига ёрдам бераётганлигидан биз жуда мамнунимиз. Совет Иттифоқи-нинг сизларга бераётган ёрдами бил-ан Бхилаида қурилаётган металлур-гия комбинати, шунингдек бошқа қорхоналар мамлакатининг индустри-ясини ривожлантириш йўлидаги жу-да катта қадимдир.

Мустақил ривожланиш йўлига тушиб олган мамлакатларга биз ёр-дам бераётган эканмиз, бу ёрдамни олиш учун шу мамлакатлар халқла-рининг суверенитетини бузадиган ва уларнинг иззат нафсини тақдирлай-диган ҳеч қандай сийбон талабларини шарт қилиб қўётганимиз йўқ. Сиз-ларга маълумки, биз жуда имтиёзли шартлар билан қаралар бермоқдасиз. Совет Иттифоқи фойда олиш мақса-дида ёрдам кўрсатётганини йўқ. У-стоимиз Владимир Ильич Лениннинг васиятларига содиқ бўлиб келаётган Совет Иттифоқи халқлари фақат ўз-ларини яхши яшашга интилибгина қо-лмасдан, шу билан бирга ҳамма халқ-ларининг ҳам яхши яшайдиган бўли-шига интилоқдалар.

Совет кишилари ўзларининг куч ва байратларини халқ ҳўжалигини куч-ни, фан ва маданиятимизни ривож-лантиришга сарфламоқдалар. Уруш-лар билан ўтган ва шу урушлар на-тижасида вайрон бўлган халқ ҳўжа-лигини тиклаш билан ўтган йиллар-нинг ҳисобламасида, Ингирма йилдан сал кўпроқ вақт ичиди мамлакатимизнинг қиёбаси бутунлай ўзгарди. Биз қолоқ Россияни саноати ва қиш-лоқ ҳўжалиги юксак даражада та-раққий этган улуғ илгор давлатга, халқ маорифи, фан ва маданият энг юқори даражада қўтарилиган мамла-катга айлантирдик. Ҳозирги вақтда Совет Иттифоқида ҳар тўққиз кунда ишлаб чиқарилаётган саноат маҳсу-лати революциядан олдинги Россия-нинг бир йилда ишлаб чиқарган са-ноат маҳсулотига тенг келади.

Энди совет халқи аҳоли жон бо-шига маҳсулот ишлаб чиқариш жи-ҳатидан яқин йиллар ичиди Америка Қўшма Штатларидан ўзиб кетиш ва жаҳонда биринчи ўринга чиқиб олиш вазифасини ўз олдига қўйди. Бу ва-зифани бағириш халқимизнинг тур-муш даражасини энг қисқа иш кун-и жорий қилишдан пароятда жаҳонда энг юқори поғонага қўтаришни таъ-

минлашимизга имконият беради. Биз 1960 йилнинг ўзидеёқ ҳамма ишчи-ларни ва хизматчиларини олти-етти соатлик иш кўнига ўтказиб бўламиз ва шу билан бир вақтда иш ҳақини янада оширамиз. Йқин йиллар ичиди биз ҳамма ишчи ва хизматчиларини беш-олти соатлик иш кўнига ёки ҳафтагиса икки кун дам олинмаган олти-етти соатлик иш кўнига ўтка-зишга киришамиз.

Мусобақанинг ҳамма қондаларига мувофиқ, ўзимизнинг бу давлатимиз-ни Америка Қўшма Штатларига мат-лум қилдик. Биз уларга: қуроол-яроғ ишлаб чиқариш соҳасида эмас, бал-ки тинч экономикани ривожланти-риш соҳасида сизлар билан мусобақа қилишайлик, бундай мусобақа мам-лакатларимизнинг халқларига, бутун дунё халқларига катта фойда етқа-зди, деб айтдик.

Биз бундай мусобақа қилишдан қўрқмаймиз ва бу мусобақада энгил чипқилишимизга ишонамиз. Образли қи-либ айтганда, шундай дейиш мум-кинки, бизнинг социалистик оғимиз жуда бақувват от, ўзининг жуда абзорлигини бутун дунёга яққол кўрсатади. Қўшма Штатлар миниб ол-ган капиталистик отта келганда, у «юра бериб абажи қиқиб кетган от» бўлиб қолди ва икки оёқлаб оқсай бошладилар. Кейинги олти йил ичиди Совет Иттифоқи саноат маҳсулати ишлаб чиқариш аҳоли жон бошига ҳисоблаганда 71 процент қўшайтир-ди, Қўшма Штатларда аса, саноат маҳсулати ишлаб чиқариш деярли қўшаймади. Инкор қилиб бўлмайди-ган фактлар мана шунлар.

Совет Иттифоқи дадил бўлиб ол-та қарамоқда. Етти йиллик планимиз биринчи йилнинг қанчал бақарил-ганлигини ақинда қулайлаб қилдик. 1958 йилдагига нисбатан саноат маҳсулати ишлаб чиқариш 11 про-центдан зиёдорқ, яъни план тош-риқларидан ортиқроқ қўшайди. Қиш-лоқ ҳўжалиги ҳам эфр юксалиш йў-лидан бормоқда.

Бизнинг замонамиз фан ва тек-ника мислсиз равишда топаётган за-мондир. Фан ва техника муваффа-қиятлари инсоният олтига бепебон ўфдалари очиб берди. Ҳеч бир му-вобағасиз айтиш мумкинки, фан ва техниканинг ҳозирги вақтда эриш-ган тараққиёт босқини унинг им-кониятларини амалда жуда ҳам чексиз қилиб қўйди. Бундай ша-роитлар оқимларнинг тинмай ишлаб турган ақил ва зехни инсоният учун моддий ва маънавий неъмат-ларни қўшайтириш томонига йўнал-тириладиган ёки ҳаммани байрон қилидиган ва қириб ташлайдиган ажал келтирувчи қуроол-яроғларни вужудга келтириш томонига йўнал-тириладиган, деган масала жуда кат-та аҳамиятга эга бўлиб қолмоқда. Фан тинчликка хизмат қилганида инсониятга жуда катта фарағат келтиради. Аммо фан янги уруш тайёриш манфаатларига бўйсунди-рилганида аса, у халқларга мисл-сиз жуда катта офат келтириши мумкин.

Бизнинг фанимиз тинчлик ва тараққиёт иштига хизмат қилаётган-лиги, совет олимлари, инженерлари, ишчилари Еринг жаҳонда биринчи суний йўдошларини яратишга му-ваффақ бўлиб, бу суний йўдош-ларни муваффақиятли равишда учирганликлари билан фахрлана-миз. Бизнинг космик ракетаси со-вет вилеясини Ойга элтиб қўйди.

Азиз дўстлар! Давлатларимизнинг ижтимоий тузуми бир-бирдан фарқ қилганига қарамай, Совет Итти-фоқи билан Ҳиндистон Республика-си ўртасида дўстона сийбон, иқти-содий ва маданий алоқалар кенг ривожланганлиги ҳамма давлатла-рининг бир-бирлари билан самарали ва ўзаро манфаатли ҳамкорлик қи-лишлари мумкинлигини бутун дунё-га яна бир марта қўрсатиб турибди. Бизнинг дўстлигимиз тинчликни мустаҳкамлаш учун бир га ли к да олиб бораётган кураш асосига қу-рилмоқда.

Совет ҳукумати Ҳиндистон Рес-публикасида берган бир ярим мил-лиард сўмлик кредитни амалга оши-риш тўғрисида Совет Иттифоқи бил-ан Ҳиндистон ҳукумати ўртасида тузилган битим бутун имзоланди. Ҳиндистонда ўндаб жуда муҳим саноат қорхоналарини қуриш ва кенгайтиришда Совет Иттифоқининг ҳар томонлама техника ёрдами бе-ришини кўзда тутувчи бу битимнинг мамлакатининг индустриаллашти-риш ва Ҳиндистоннинг учинчи беш йил-лик пландарини бағириш ишида катта аҳамият бор.

Бу битим Бхилаи металлургия заводи, иккита жуда катта маши-насослик заводи, кенгайтириш-ла, бошқа йирик заводалар ва элек-тродстанциялар қуришда ҳамкорлик қилишни, нефть ва газни қидириб топиш ва чиқаришда техника со-ҳасида ҳамкорлик қилишни кўзда тутди.

(Охири учинчи бетда).

Н. С. ХРУЩЕВНИНГ ҲИНДИСТОНДА БЎЛИШИ

ДЕХЛИ, 13 февраль. (ТАСС). Бу-гун эрталаб СССР Министрлар Со-ветининг Раиси Н. С. Хрущев Су-раттархдаги (Ражастон штати) дав-лат механизацияланган қишлоқ ҳў-жалик фермасига учиб кетди.

СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико ҳам шу фермага Н. С. Хрущев билан бирга учиб кетди. Уларга Ҳиндистон озиқ-овқат ва қишлоқ ҳўжалик министри С. Б. Патил, Ҳиндистоннинг Совет Ити-

фоқиди элчиси К. И. Ш. Менон ва СССРнинг Ҳиндистондаги элчиси И. А. Бенедиктов ҳамроҳлик қиладилар.

СУРАТТАРХ, 13 февраль. (ТАСС).

Бугун куннинг биринчи ярмида СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрущев А. А. Громико, С. А. Скач-ков, Т. У. Улажабев, И. А. Бенедик-тов, Ҳиндистон озиқ-овқат ва қиш-лоқ ҳўжалик министри С. Б. Патил,

Ҳиндистоннинг СССРдаги элчиси К. И. Ш. Менон ва бошқа расмий ки-шилар билан биргаликда Сураттарх-даги механизацияланган давлат қишлоқ ҳўжалик фермасини (Ра-жастан штати) кўздан кечирди.

Сураттархдаги давлат фермаси Совет Иттифоқи ҳукумати томонидан Ҳиндистон ҳукуматига совға қилин-ган қишлоқ ҳўжалик техникаси ва ускуналари базасида ташкил этил-

ТИНЧЛИК, ОМОНЛИК БАРҚАРОР БЎЛСИН!

Деҳлида 1960 йил 12 февралда бўлган

гражданлик қабул маросимида

Н. С. ХРУШЧЕВ нутқи

(Боши иккинчи бетда).

Биз давлатларимиз ўртасидаги иқтисодий ҳамкорлик муваффақиятини равишда ривожланиб бораётганини эътибор билан қайд қилмоқдамиз. Бу ҳамкорлик мамлакатларимиз халқларининг манфаатларига, бутун дунёда тинчликни мустахкамлаш манфаатларига хизмат қилмоқда.

Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон Республикаси ўртасида маданий ва илмий ҳамкорлик тўғрисидаги битим ҳам бутун имзолашди.

Талантли ҳинд халқининг бой рағбат-баранг маданиятини мамлакатимиз халқлари юксак даражада қадрлайдилар ва севдилар. Совет халқлари ўзларининг улғу илмий ва маданий муваффақиятлари билан ҳам faxрланидилар. Бу битим ҳам иккала халқимизни маънавий боғийишга хизмат қилсин ва уларни маданий ҳосади тараққиётга ва раванакка олиб бориши, деймиз.

Совет космик ракетаи Ойга элтиб қўйган вимпелнинг бир нусхасини Ҳиндистон Республикаси-

нинг бош министри, дўстимиз Неру жанобларига эътибор билан тақдим қиламан. Мен бу вимпелни инсон фани тараққиётининг симболи сифатида, Совет Иттифоқи ва Ҳиндистон халқларини қувонтириб, ер юзидида тинчлик ва раванак бўлишини йўлга қўйган ҳамма халқларнинг бахтиёр бўлиши учун мамлакатларимиз ўртасида қўнган-қўнган мустахкамланиб бораётган дўстликнинг симболи сифатида топираман.

Қўшма Штатларда бўлган вақтда менга, совет ракетасининг Ойга бориб тушганини сизларнинг Ойни ўз мулкисини қилиб олишга ҳақимиз бор деб далолат қиласиз, деган маънони билдирадими, деб савол беришган эди. Ушанда мен, биз бу ғалабаимизни умум инсоният ва маданий муваффақиятлари билан ҳам faxрланидилар. Бу битим ҳам иккала халқимизни маънавий боғийишга хизмат қилсин ва уларни маданий ҳосади тараққиётга ва раванакка олиб бориши, деймиз.

Ҳозир Ойда турган вимпелнинг айнан нусхаси бўлган шу вимпелнинг биттисини кеча Ҳиндистон президенти Прасад жанобларига топираганимизда айтганимдек, ҳозир ҳам шундай вимпелни Ҳиндистон

бош министри Неру жанобларига топира туриб яна бир марта айтганим, меҳнат ва фан аҳли йигирманчи асрда нақадар кўп нарсаларга эришувимиз мумкин.

Бу вимпел икки буюк халқимиз ўртасидаги яхши дўстликнинг яна бир белгиси бўлиб хизмат қилсин.

Ҳинди-руси: бхай-бхай! (Тўпланганлар орасида: Ҳинди-руси бхай-бхай! деган хитоблар эшитилди).

Мамлакатларимиз ўртасидаги дўстлик мамлакатларимиз халқларининг бахт-саодати йўлида, тинчлик иши ва тинч-тотув яшаш манфаати йўлида бундан буюк ҳам кенгай берсин ва мустахкамлана берсин!

Яшасин бутун дунёда тинчлик! Яшасин Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон халқлари ўртасидаги дўстлик!

Яшасин Ҳиндистоннинг меҳнатсевар халқи!

Жай хинд!

(Н. С. Хрушчевнинг нутқи гулдўрос, давомли қарсақлар билан бир неча марта бўлиб турди).

Жаноб Олийлари!
Биз, Деҳли меҳри ва муниципал корпорациясининг аъзолари янгида раванак топаётган миллатнинг янги умидлари ва истак-орзуларининг ҳам симболи бўлган қадимий шаҳримиз номидан Сиз жаноб олийларини бутун самимий, чин йўракдан кутиб олинган ўзимиз учун катта имтиёз деб ҳисоблаймиз.

Биз бу билан тўрт йилдан анд муқаддам шу жойининг ўзиди Сизни қабул қилишга мушарраф бўлган эдик. Уша вақтда биз унутилмас манзараларнинг шоҳиди бўлган эдик — Сиз жаноб олийларига ва дўстона Совет Иттифоқи халқига нисбатан бу ерда эътибор билан кўришган эдик. Бугун биз яна Сиз жаноб олийларини Совет Иттифоқи Министрлар Советининг Раиси сифатидагина эмас, шу билан бирга ҳозирги замон жаҳон тарихининг боришига атофилча таъсир ўтказётган киши сифатида ҳам таъбирламоқдамиз. Сиз жаноб олийлари шарофига кўрсатилган бу қувончли қабул маросимига бутун қўшилган мамлакатимизнинг турли районлариди халқ ҳам Сизнинг халқингизга бўлган самимий ихлосимизни, шунингдек узоқ муқаддатли тинчлик ўрнатилишида Сиз жаноб олийлари эътибор билан сарфлаган куч ва гайрат учун қўйил ва миннатор бўлаётганлигини ифодамоқдам.

ДЕХЛИ, 12 февраль. (ТАСС). Бугун Ҳиндистон бош министри Жаваҳрлал Неру резиденциясида иқтисодий ва маданий масалаларга доир Совет-Ҳиндистон битимларини имзолаш маросими бўлди.

Битимларни имзолаш маросимида СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев ва Ҳиндистон бош министри Ж. Неру ҳозир бўдилар.

Битимларни имзолаш маросимида Совет томонидан — СССР Ташқи ишлар министри А. Громико, СССР Маданият министри Н. А. Михайлов, СССР Министрлар Совети-

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Министрлар Советининг Раиси Никита Сергеевич ХРУШЧЕВ Жаноб Олийларига Деҳли граждандаридан қутлов мактуби

Сиз жаноб олийларининг яқинда АҚШ га қилган сафарингиз ва президент Эйзенхауэр билан ўтказган суҳбатларингиз бутун дунёнинг миллионлаб кишиларига янги умид бағишлади. Бу икки буюк мамлакат ўртасида самимий ва дўстона муносабатлар ўрнатилиши ҳозирги замон халқлар проблемаларини барқарор қилишдаги жуда хал қилувчи омилдир. Шу сабабли Сиз жаноб олийлари билан президент Эйзенхауэр ва бошқа давлат раҳбарлари ўртасида юксак доирада ўтказилган учрашув одамзонинг тинчлик бўлишини тилаб қадимдан бери ораб қилиб келатган ва кўпинча натижасиз бўлиб чиққан инти-лишга муваффақиятлар келтирсин деб, барча тинчликсевар халқлар билан бирга умид ва илтижо қила-миз.

Иқтисодий ва маданий соҳаларда ўсиб бораётган Ҳиндистон - Совет алоқалари сиёсий ва социал систе-малари турлича бўлган икки мам-

лакат ўртасидаги ҳамкорликнинг эътибор билан Ҳалқимиз учун яхши турмуш қуриш ишида биз Сизнинг мамлакатингиздан бебаҳо ёрдамлар олдик. Ёхшидаги метал-лургия заводи Ҳиндистон-Совет дўстлиги ва ҳамкорлигининг яқини шу заводида қўйилган бўлганини ўзидек бақувват дўстлик ва ҳамкор-ликнинг мустахкам символидир. Биз бошқа заводаларни қуришда кўрса-тилган ёрдам учун ва замонавий техникани қўлдан олиш йўли билан қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши-ни юксалтириш йўлида сарфла-ётган куч ва гайратингизга мадад берилаётганини учун ҳам Совет Иттифоқидан миннатдорим.

Ерда жуда катта космик ра-кетани юбориб, Ойга йўл очган со-вет фанининг тарихий муваффақия-тига тахсин айтмоқ учун шу бурсатдан фойдаланишга ижозат бергайсиз. «Ленин» музёри океан-лар музини ёриб ўтиш билан бирга,

ядро энергиясидан одамзоннинг бахт-саодати йўлида тинч фойдаланиш йўлини ҳам кўрсатиб берди.

Москва шаҳар Совети бундан бир неча ой муқаддам бизнинг делегация-мига Сизнинг гўзал ва яхши план-лаштирилган пойтахтингизни, шу-нингдек бошқа катта шаҳарлар ва жойларни бориб кўриш имконияти-ни берганини учун Деҳли муниципал корпорацияси Москва шаҳар Советидан айниқса миннатдорим. Биз қимматли билимларга эга бўлиб қайтдик, шунингдек сизнинг мамла-катингизда бизнинг халқимизга нисбатан бўлган дўстлик ҳарорати-ни ҳис қилиш имкониятига эга бўл-дик.

Бугун орамада Сизни табриклаш имконияти берилганини учун Сиз жаноб олийларини миннатдорим. Хунардан қосибларимиз ясаган буюмни юксак ҳурматимизнинг бел-гиси деб Сизга тақдим этишга журъат қиламиз.

СОВЕТ-ҲИНДИСТОН БИТИМ-ЛАРИНИ ИМЗОЛАШ МАРОСИМИ

нинг Чет мамлакатлар билан мада-лий алоқалар Давлат комитети раиси Г. А. Жуков, СССР Министрлар Со-ветининг Ташқи иқтисодий алоқалар Давлат комитети раиси С. А. Скач-ков, СССРнинг Ҳиндистондаги элчи-си И. А. Бенедиктов ва бошқалар ҳо-зир бўдилар.

Ҳиндистон томонидан — Илмий тадқиқотлар ва маданият министри Х. Кабир, Давлат саноат министри

М. Шох, Ҳиндистоннинг СССРдаги элчиси К. П. Ш. Менон, Ҳиндистон Ташқи ишлар министрининг бош секретари Н. Пиллаи, Ташқи ишлар бўйича секретарь С. Датт ва бошқа-лар ҳозир бўдилар.

Протоколлар имзоланиб бўлди. Н. С. Хрушчев, Ж. Неру, С. А. Скач-ков, С. Бера, Г. А. Жуков ва Х. Ка-бир бир-бирларини қўл беришиб та-брикладилар.

А Х Б О Р О Т

Муваффақиятли равишда музока-ралар олиб борилаётгани натижасида 1960 йил 12 февралда Деҳлида Со-вет Социалистик Республикалари Иттифоқи ҳукумати билан Ҳиндистон Республикаси ҳукумати ўртасида битим имзоланди. Бу битим 1959 йил 12 сентябрда тузилган битимни ривожлантирди. 1959 йил 12 сен-табрдаги битимга кўра, СССР ҳуку-мати Ҳиндистон Республикаси ҳуку-матига 1,5 миллиард сўм (180 крер-рупия) миқдорда кредит берган

Музокаралар давомида томонлар мамнуният билан шуни қайд қил-диларки, Совет Иттифоқи билан Ҳин-дистон ўртасидаги иқтисодий ва тех-ника ҳамкорлиги муваффақиятли ра-вишда ривожланимоқда ва 1960 йил 12 февралда имзоланган битим ҳар иккала мамлакат ўртасидаги маъмул дўстона муносабатларни яна-да мустахкамлаш ва ривожлантириш йўлида қўйилган қадимий ҳамда бу битимнинг муваффақиятли равишда амалда оширилиши мамлакатни яна-да муваффақиятли равишда индус-тралиштироқ учун Ҳиндистонга база яратиб бериши таъминлайди.

Битимни қўйиладиган имзолади-лар:

Совет Социалистик Республика-лари Иттифоқи ҳукуматининг вако-латига биноан — СССР Министрлар Советининг Ташқи иқтисодий алоқа-лар Давлат комитетининг раиси С. Скачков;

Ҳиндистон ҳукуматининг вакола-тига биноан — Ҳиндистон ҳукума-тининг секретари ва музокаралар олиб бориш комитетининг раиси С. Бера.

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИНING XV СЪЕЗДИ

Мандат комиссиясининг раиси И. П. БУРМИСТРОВ доклади

Делегат ўртоқлар!
Ўзбекистон Коммунистик партия-сининг XV съезди КПСС XXI съезди ва КПСС Марказий Комитети Пле-нумларининг тарихий қарорларидан, Ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг ССР Итти-фоқи Олий Советининг январь сессия-сида қилган доклаидан, Совет Кўролди Қўларини яна анча қис-қартиш тўғрисидаги Қўнундан ил-ҳомланган совет халқи етти йиллик-нинг иккинчи йил узловтор топи-риқларини гоят эътибор билан амалга ошираётган ажойиб қўнунларда ўтмоқда.

Узур етти йилликнинг биринчи йилида меҳнат соҳасида ажойиб му-ваффақиятларга эришган Ўзбекистон меҳнатқилар халқ хўжалигини янада юксалтириш юзасидан янги, катта мажбуриятлар олдилар ва бу мажбуриятларни амалга ошириш учун социалистик мусобақани тобо-ра кучайтирмоқдалар.

Съезд олдида бошлангич партия ташкилотларида ҳисобот-саялов йи-гилдилари, район, шаҳар, область партия конференциялари бўлиб ўт-ди. Бу йилгилиш ва конференциялар Ўзбекистон коммунистларнинг Со-вет Иттифоқи Коммунистик партия-сини ленинчи Марказий Комитети те-варакатига маҳкам жипслашганини ва уларнинг монолит бирлигини, ўз-ларининг бутун кучларини комму-низм қурилишини кенг аёқ оди-риб юбориш соҳасида КПСС XXI съезди қарорларида белгиланган ва-зифаларни муқаддатдан илгари ба-жариш учун курашга сафарбар қи-лишга тайёр эканликларини ва

бунга қатъий қарор берганликлари-ни намойиш қилди.

Ўртоқлар! КПСС Марказий Коми-тетнинг Биринчи секретари ва Ре-визия комиссиясининг ҳозирги сос-тави сайланган эди. XIII съездан буюн ўтган давр ичида Республика Коммунистик партиясининг сафлари 52692 киши ўсди. Ишчилар син-фи, колхозчи деҳқонлар, совет ин-теллигенциясининг энг яхши вакил-лари партия сафига қабул қилинди. Партия сафининг анча ўсганлиги Коммунистик партиянинг обрўси то-бора ортиб бораётганини, халқ-нинг партияга чекиз ишончини, партиянинг омма билан алоқаси то-бора мустахкамланиб бораётганини яна бир марта исбот этади.

Шу йиллар ичида республика партия ташкилотининг состави си-фат жиҳатидан анча ўзгарди. XIII съезда қадар Ўзбекистон партия ташкилотини составида ишчи ва кол-хозчилар салмоғи 40,5 процентини ташкил этган бўлса, ҳозирги вақтда 46,2 процентини ташкил этади. Ҳи-собот даврида партия сафига янги-дан қабул қилинганларнинг 32,8 проценти ишчилар, 33 проценти колхозчилардир. Бу эса партия таш-килотлари илгори қишқирган, авва-ло моддий бойлини бевосита яра-тувчи ишчилар, колхозчилар ораси-дан илгори қишқирган партия сафи-га яқна тартибда танлаб олиш тўғ-рисида кўпроқ ғамхўрлик қила бош-лаганликларини исбот этади.

Бизнинг съездидамода қўйидаги

барча делегатларнинг ваколатини тўғри деб топди.

Ўзбекистон Компартиясининг XIII съезида Марказий Комитет ва Ре-визия комиссиясининг ҳозирги сос-тави сайланган эди. XIII съездан буюн ўтган давр ичида Республика Коммунистик партиясининг сафлари 52692 киши ўсди. Ишчилар син-фи, колхозчи деҳқонлар, совет ин-теллигенциясининг энг яхши вакил-лари партия сафига қабул қилинди. Партия сафининг анча ўсганлиги Коммунистик партиянинг обрўси то-бора ортиб бораётганини, халқ-нинг партияга чекиз ишончини, партиянинг омма билан алоқаси то-бора мустахкамланиб бораётганини яна бир марта исбот этади.

Шу йиллар ичида республика партия ташкилотининг состави си-фат жиҳатидан анча ўзгарди. XIII съезда қадар Ўзбекистон партия ташкилотини составида ишчи ва кол-хозчилар салмоғи 40,5 процентини ташкил этган бўлса, ҳозирги вақтда 46,2 процентини ташкил этади. Ҳи-собот даврида партия сафига янги-дан қабул қилинганларнинг 32,8 проценти ишчилар, 33 проценти колхозчилардир. Бу эса партия таш-килотлари илгори қишқирган, авва-ло моддий бойлини бевосита яра-тувчи ишчилар, колхозчилар ораси-дан илгори қишқирган партия сафи-га яқна тартибда танлаб олиш тўғ-рисида кўпроқ ғамхўрлик қила бош-лаганликларини исбот этади.

Бизнинг съездидамода қўйидаги

361 делегат, Фарғона областидан— 144 делегат, Андижон областидан— 142 делегат ва Самарқанд области— 136 делегат қатнашмоқда.

Бу съезде вакиллар сайлаш нор-маси XIII съездедаги нисбатан бир мунча қамайган бўлишига қарамай, XV съезде ҳал қилувчи овоз ҳу-қуқи билан 127 делегат ва масла-ҳат овози ҳуқуқи билан 46 делегат XIII съездедаги нисбатан кўпроқ сайланган.

Ҳал қилувчи овоз ҳуқуқи билан сайланган делегатлардан 161 киши қишлоқ хўжалигида, 104 киши са-лоат, қурилиш ва транспортда иш-ламоқда. Съезд делегатларидан 307 киши партия қодимлари, 200 киши совет, 10 киши қасаба овоз ва 16 киши комсомол қодимларидир. Фан, маданият ва санъат арбобларидан 29 киши, Совет Армиясидан 39 киши съезд делегатидир.

XV съезде ишчи ва колхозчилар-дан 132 киши делегат қилиб сай-ланди. Бу ўтган съездедаги нисба-тан 24 киши ортиқ демакдир. Ўтган йили чигит оқиб, гўзал парварши қилиш ва пахтаи териб олиш ишла-рини механизациялашга ажойиб му-ваффақиятларга эришган қишлоқ хў-жалик механизаторлари шонли ар-миясидан 28 делегат съездеда қат-нашмоқда. Съездеда пахта териш ма-шиналарининг донги кетган ҳайдов-чилардан — Фарғона область, Поп районидида Ленин номи колхоз аъзоси, Социалистик Меҳнат Қаҳра-мони Мелиқўзи Умурзоқов, Гулис-тов районидида Ленин номи колхоз трактор-далачилик бригадаси ни н г бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳра-мони Ғаниев Юнусов, Фарғона областидан механизатор Кенжаев ва бошқалар ҳам делегат сифатида қат-нашмоқдалар.

(Охири тўғрочи бетда).

Бош министр НЕРУ нутқи

Бош министр жаноблари ва дўст-лар! Сизлар ҳар йил бу ерда Рам-лида тарихини ифодаловчи маросим-ни ўтказасиз, шунинг учун ҳам бу жой Рамлида майонин деб аталади. Бу қадимий афсонани ҳар йил фа-кат бу ердагина эмас, Ҳиндистон-нинг кўчилик районларида ҳам ас-га туширидилар. Рамлида қиссаси қай даражада тарихий эканлигини билмайман. Лекин одамларнинг қалбини шу мазму тарихга қара-ганда кўпроқ маъфун қилади, чу-қи тарих ўтмишини бўлгани ҳол-да, бу эслаш абадий ашайди.

Ҳозир сизлар шу майдонда ўтка-заётган маросим самонимиз тарихи-нинг бир қисми бўлиб қолмоқда. Сизлар бутун бу ерда эса меҳмони-мизни шарофламоқ учун тўпаланип-гиз. Бундан бир неча hafta муқад-дам бу ерда сизлар бошқа бир улғу меҳмони — Америка Қўшма Шта-тларидан келган меҳмонини жуда кўп халқнинг иштироки билан шароф-лаган эдингиз. Мана шу учрашув-ларнинг ҳаммаси ва жуда кўп одам-ларнинг иштироки билан бўлаётган бу маросимларнинг ҳаммаси тарих-нинг тикланаётган элементларидир.

Сизлар ҳозиргина Хрушчев жа-нобларининг сўзини эшитдингиз. У сўзлаган нутқ ташаккур изҳор қи-лувчи мувожазгина бўлмади. Бу нутқ катта аҳамиятга эга нутқ бў-ди. Уша кунин ҳам худди шундай бўлган эди.

Деҳли шаҳри ва унинг гражданд-лари олдига очилаётган бу имко-ниятлар бизнинг янги дунёга — ўз проблемалари, ўзининг мушкул са-малалари ва можаболари бўлган янги дунёга назар солишимизга им-кон бермоқда. Лекин, Хрушчев жа-ноблари айтиб ўтганидек, бу янги дунёда қуёш нурали қора булут-лар орасидан ёриб чиқмоқда. Бу нур бизга янги, тинчлик бақарор бўла-диган ер шарини, мамлакатлар ўр-тасидаги ҳамкорлик ва яхши ният-ни ҳамда ҳар бир мамлакат учун тараққиёт имкониятларини кўрсата-ди. Бизнинг мамлакатимиз сингари мамлакатлар эски қойилдан кутулиб чиқиб, қашшоқлик кишанларини парчалаб, ташлаш ва 400 миллион кишига муносиб турмуш даражаси-ни таъминлаш учун курашмоқдалар. Шу сабабли, бу дунёга назар солиб, тараққиётга қандай эришиш мум-кинлигини кўришимиз яхши. Биз-нинг олдимизда бошқа мамлакатлар иборат бўлиб турибди, шулар дато-рида Совет Иттифоқининг кўрсата-ётган иборти жуда ҳам аҳамиятли-дир.

Хрушчев жаноблари бизга мана бу символни — улар Ойга ўз-ларидан дарақ бериб юборган вим-пелнинг нусхасини берди. Менга тақдим этилган бу нусхасини сизлар узоқдан кўриб турибсиз. Ойга бориб тушган бу вимпел парча-парча бўлиб Ойда тарқалиб кетган бўлса керак. Бу нараса нима са-бабдан янги даврнинг симболи бў-либ қолганлигини, яам-фан жаҳонга келтираётган янги тарихнинг сим-боли бўлиб қолганлигини ўйлаб кўрмоқ керак.

Хрушчев жаноблари ўз нутқида айтиб ўтган фан ва техника ҳозир-ги дунёда катта етакчи куч бўлиб хизмат қилмоқда. Фан ва техника янги дунёда тарқалмоқда. Бироқ, фан ва техниканинг хис-туйғулари йўқ, улар яхшилик ва ёмонлик ни-маларини фарқ қилмайди. Фан ва техника шундай бир кучдирки,

жаҳон бу кучдан ё яхшилик учун, ёки ёмонлик учун фойдаланиши мумкин.

Бу эса, бутун дунёда мушкуллик-лар туғдиримоқда. Атом энергияси бе-раётган қудратдан яхши ёки ёмон ҳамададиларда фойдаланиш мумкин. Афсуски, улғу жаҳон уруши вақ-тида атом бомбалари ишлаб чиқа-риш ва улардан фойдаланишди. Бундай атом қуроли нақадар кўп вайронгарчилик келтириши ҳаммага маълум. Шу сабабли, бу қудратдан фойдала мақсадлар йўлида ҳам, шу-нингдек вайронгарчиликлар қилиш йўлида ҳам фойдаланиш мумкин.

Шу сабабли, фанининг бу тарақ-қиети инсоният бахт-саодатига хиз-мат қилганлиги бўлиши ва ундан бошқалар устидан ҳукмдорлик ўр-натмоқ мақсадида фойдаланишмо-лиги учун куч ва гайрат сарфла-моқ керак. Бутун дунё олдига тур-ган муҳим проблема мана шундир, бу проблеманинг жавобини эса тарих беради. Бундай ҳолларда бу энер-гиядан қандай фойдаланиш керак, деган савол туғилаётган саволлар-нинг энг жиддийсидир.

Хрушчев жаноблари, совуқ уруш тўғрисида гапириб, у зарар келти-ришганини ва тагин ҳам кўпроқ зарар келтириши мумкинлигини кўрсатиб ўтди. Ҳозир у қандай қи-либ тинчлик ўрнатишга ҳамда бу-тун дунёда урушчи ва уруш қуро-лини қандай қилиб йўқотишни кўр-сатувчи ният билан бир қанча мам-лакатларга сафар қилмоқда. Бу — қийин ва мураккаб вазифадир, шу-нинг учун қийинки, одамларнинг миясини кўриш, бир-бирдан кўр-киш гангитиб қўйган. Ҳозирги кун-да жаҳон олдига кўриқини туға-тиш, қуруланишини тўхтатиш ва бу янги қудратдан инсоният бахт-са-одати учун фойдаланиш проблемаси-дан кўра узоқроқ проблема туриши мумкин эмас. Хрушчев жаноблари-нинг ўзи борган мамлакатларда ай-тидиган гапи мана шу.

Бугун биз уни меҳр-муҳаббат би-лан таъбирламоқдамиз, чунки у улғу мамлакатининг раҳбаридир. У — мамлакатининг дўстидир. Унинг мамлакат Ҳиндистонга етар-ли ёрдам кўрсатмоқда. Совет Итти-фоқи бизнинг қўшнимиздир. Лекин, бундан ташқари, янги элемент ҳам маъжуддирки, бутун у мана шу элементни ривожлантиради ва унга эришишга ҳаракат қилмоқда, яъни у бутун дунёда тинчлик ва қуруланишини бўлсин, деб ҳаракат қилмоқда. Шу сабабга кўра, биз уни тагин ҳам кўпроқ таъбирламоқ-дамиз ва унга астойил ишонтириб айтмоқдамизки, биз бу ишда мум-кин бўлган ёрдамнинг ҳаммасини берамиз. Албатта, бизда нимаки бўлишдан қатъи назар, Ҳиндистон ҳозирги замон маъносидидагича ун-чаллик улғу ҳарбий давлат эмас. Биз-нинг халқимиз яхши ва мард халқ, мамлакатимизнинг потенциал кучи ҳозирги маъжуд кучига қараганда кўп марта каттароқ эканлиги ва муқарар кўлая бериши ҳам шак-шубҳасиздир.

Равандирик, мамлакат тараққиқ қила борган сари унинг кучи ҳам ҳамма вақт тараққиқ қила беради. Албатта, халқнинг турмуш даража-си яхшилангани халқнинг энг катта қувончидир. Фан ва техника тараққиқ қила борган сари мамлакатнинг кучи муқарар кўлая беради. Биз-нинг мамлакатимизда ҳам шундай бўлмоқда. Шу сабабли, сизлар бугун биз ҳам янги дунёда турганлиги-

мизни кўриб турибсиз. Фан ва тех-ника тўғрисида ҳамма таъбирга ёй-лаётганлиги тўғрисида Ҳиндистоннинг анъанавий жамияти ўзгармоқда. Бу Европа мамлакатларида бўлиб ўт-ган революцион жараёндир. Бу жараён тез ақнилашмоқда, шунинг учун ҳам унинг олға бошшини тўх-татиб қола оладиган куч йўқ. Бу революцион ўзгаришлар давомида зарбаларга учраш ва жараҳатла-ниш рўй беради, албатта.

Гал шундаки, миллион-миллион кишиларни ўзгаришчи унчаллик омон си эмас. Бу тарихий ривожла-нишидир. Базин кишилар бунга ха-лақат беришга уринадилар, лекин биз Ҳиндистонда да кўриб тур-ган бу тарихий ҳолатимиз тўхтатиб бўлмайди.

Шу тарихий ўзгаришлар давоми-да биз кўп проблемаларга дуч ке-лаётимиз, шунинг учун ҳам оғир юкка бардош беришимизга тўғри келмоқда. Айни вақтда биз ўзимиз бораётган йўлдан бора берсак, бу юк энгиллаша беради ва миллион-миллион кишиларимиз яхшироқ ашайдилан бўлиб қолади ҳамда бу-тун дунёда тинчлик қарор топади, деб умид қиламиз ва ишонамиз. Биз ҳам тинчлик тўғрисида кўп гапир-моқдамиз. Тинчлик бўлиши яхши нараса, албатта. Урушлар одамлар-нинг тинчликсини қуратилади. Оқибат натижада урушларнинг илдини одамларнинг фойдаларидир. Модо-мики, одамларнинг қалбига ва эҳтида уруш бўлмас экан, қандай қилиб уру

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИНING XV СЪЕЗДИ

Мандат комиссиясининг раиси И. П. БУРМИСТРОВ доклади

(Боши учинчи бетда)

Зўр хурсандчилик билан шунинг айтиш керакки, съезд делегатларидан 21 киши коммунистик меҳнат бригадаларининг бошқалари ва аъзолари, 33 делегат Валентина Гаганованинг ахшиб ташаббусига қўшилган кишилардир. Делегатлардан 73 киши саноат, қурилиш ва транспорт илгорлари бўлиб, улардан кўпининг олижаноб меҳнати ҳукуматнинг юксак мукофотлари билан таъдирланган. Булар орасида Ленин номи Ўзбекистон металлургия заводининг бўлат эритувчи мастери, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳафиз Ғаниев, Октябрь революцияси номи заводнинг тоқари Абдушукор Қодиров, Қўқон паровоз депосининг машинисти Обид Нурматов, «Голдностепгэсстрой» бетончилари бригадасининг бошлиғи Мамадин Мамадалиев бор.

Республика партия ташкилотини коммунистларнинг умумий билми ва сиёсий савиясини оширишга кўпроқ эътибор бера бошлади. Съезд делегатларининг состави ҳам бунинг аққол кўрсатди: делегатлардан 615 киши олий ва тўлиқсиз олий маълумотли, 175 киши ўрта маълумотли, Демак, ҳал қилувчи овоз ҳуқуқига эга бўлган делегатларнинг 83 проценти олий, тўлиқсиз олий ва ўрта маълумотлидир.

КПСС Марказий Комитети партия ташкилотларига кекса ва ёш кадрларни тўғри, моҳирлик билан бирга тарбиялаб бориши керак деб таълим бермоқда. Бизнинг съездимизга партия ва давлат ишларида катта тажрибага эга бўлган ходимлар, шунингдек ўз меҳнати ва ташкилотчилик қобилиятлари билан ҳурмат ҳамда обрўга сазовор бўлган ёш кадрлар катнашмоқдалар. 40 ёшгача бўлган делегатлар ҳамма делегатларнинг 38 проценти, 40 ёшдан тортиб 50 ёшгача бўлган делегатлар 45 проценти ва 50 ёшдан юқори делегатлар 17 проценти ташкил этади.

Делегатлар партия стажини бўйича қуйидагича тақсимланган: 65 делегат 30 йилдан кўпроқ партия стажига эга, 217 делегат 1931 йилдан

1940 йилгача ўтган давр ичида партия сафига қабул қилинган, 321 делегат совет халқининг немис-фашист босқинчиларга қарши олиб борган Улуғ Ватан урушининг оғир йилларида КПСС сафига қабул қилинган. 352 делегат 1946 йилда ва ундан кейинги йилларда партия сафига қабул қилинган.

Делегатларнинг миллий состави характерлидир. Съездда 23 миллат делегатлари қатнашмоқда. Ҳал қилувчи овоз ҳуқуқига эга бўлган делегатлардан 598 таси ўзбек, 205 таси рус, 37 таси украин, 20 таси қозоқ, 19 таси қорақалпоқ ва 76 таси бошқа миллат вакиллари. Съезд делегатларининг кўп миллатли состави бўлиши мамлакатимиз халқларининг бўзимас ва мустақам дўстлигини, Коммунистик партия миллий кадрларни тарбиялаб етиштириш тўғрисида тинмай гамхўрлик қилаётганлигини исбот этади.

Партиянинг доимий гамхўрлигини туфайли меҳнаткаш хотин-қизлар ишлаб чиқариш, жамоат ва сиёсий ҳаётнинг ҳамма соҳаларида, давлат қурилишига кенг жалб этилмоқда. Хотин-қизлардан 151 киши съездимизга делегат қилиб сайланган. Улар орасида ишчилар, қолхозчилар, олимлар, инженерлар, врачлар, педагоглар, давлат, партия ва жамоат ташкилотларининг ходимлари бор.

Шу билан бирга Мандат комиссияси айрим делегацияларнинг составида, жумладан Қорақалпоғистон, Самарқанд, Сурхондарё ва Бухоро делегацияларининг составида хотин-қизлар ҳам эканлигини таъкидлаб ўтишни зарур деб ҳисоблайди. Бу ҳол аввало, маъмур областларининг партия ташкилотлари хотин-қизлар ўртасида ишлашга ҳали ҳам етарли эътибор бермаётганлигини кўрсатади.

Мандат комиссияси шунинг қайда қиладики, делегатларнинг гоат қўчилигини сайлаб қўйиладиган партия ва совет органларининг ишларида актив қатнашмоқда. Делегатлардан 759 киши Марказий Комитет, област, шаҳар ва район партия ко-

митетларининг аъзолари ва 308 киши СССР, Ўзбекистон ССР ва Қорақалпоғистон АССР Олий Советларига депутат қилиб сайланган.

816 делегат Совет Иттифоқининг орден ва медаллари билан мукофотланган, 84 делегат Совет Иттифоқи Қаҳрамони ва Социалистик Меҳнат Қаҳрамони деган юксак унвонни олишга сазовор бўлган.

Ўртоқлар! Маслаҳат овози ҳуқуқига эга бўлган делегатлар состави тўғрисида ҳам гапириб ўтишга ижозат берасиз. 109 делегатнинг кўпчилиги саноатда, қурилишда, транспортда, қишлоқ хўжалигида, совет ташкилотлари ва муассасаларида ишламоқда. Уларнинг 31 таси хотин-қизлардир. 85 киши олий, тўлиқсиз олий ва ўрта маълумотли. Партия стажини бўйича 16 делегат 1920 йилдан тортиб 1940 йилгача, 27 делегат 1941 йилдан 1945 йилгача партия сафига қабул қилинган, 66 делегат 1945 йилдан кейин партия сафига кирган.

Шундай қилиб, делегатлар состави партия ташкилотлари энг яхши ва энг муносиб вакиллари Ўзбекистон Компартиясининг XV съезидига делегат қилиб сайланганлар, деб айтишга тўла асос беради.

Делегат ўртоқлар! Ўзбекистон Компартияси ўзининг навбатдаги XV съезидига ташкилий ва гоайий жиҳатдан ҳар қачонгидан ҳам мустақамланган, содиқ ленинчи, қадридонимиз Никита Сергеевич Хрушчев бошчилигидаги КПСС Марказий Комитети теварагига янада маҳкам жипслашган ҳолда келиди.

Ҳеч шубҳа йўқки, партия XXI съезидининг, КПСС Марказий Комитети Пленумларининг тарихий қарорларидан ва Ўзбекистон Компартиясининг XV съезидига қабул қилинган қарорлардан илҳомланган Ўзбекистон Компартияси меҳнаткашларнинг иқидий ташаббусига таяниб, бу ташаббусни янада кучайтириб, хўжалик ва маданий қурилишда янгидан-янги катта муваффақиятларга эришди, коммунизм қуриш йўлидаги умумхалқ қурашига ўзининг муносиб ҳиссасини қўшди. (Нарсанлар).

Этти йиллик план топшириқларининг бажарилишига ҳалақит бериши мумкин.

Ўртоқ Хохлачева яна қуйидагиларни айтиди: Самарқанд шаҳрида ишчи ёшлар учун бир мактаб очилган. Ёшларига эмас, балки катта ёшларга қараб ҳам ўз билимининг орттиришга қизиқаётган ҳозирги пайтда бу бизнига мактаб қамлиб қолмоқда.

Биз шаҳарда энг йирик корхоналар деб ҳисобланган бизнинг фабрика-машина ва «Красный двигатель» заводи жойлашган районда ишчи ёшлар учун янги мактаб биноси қуриб беришни кўп марта илтимос қилган эдик. Аммо бу масала шу вақтгача ҳал этилган эмас.

Ишлакашлик фабрикасининг ишчилари уй-йўй биноларига катта эътиб жезмоқдалар. Шаҳарда водопровод, канализация ўтказилган. Шунингдек шаҳар чексизда бурғондор ўрнатилган массив бор. Аммо, област ижрия комитети 1960 йилда ҳам, 1961 йилда ҳам бу массивда уй-йўй бинолари қуришни планлаштирмаган. Биз, фабрика ишчиларининг уй-йўй шартини яхшилашда, болалар муассасалари бинолари қуришда ёрдам беришни республика Министрлар Советидан сўраймиз.

Фабрикамиз коллективини етти йилликнинг иккинчи йили планини муддатидан олдин бажариш ва пландан тақдир 2 миллион сўмлик газлама ишлаб чиқариш мажбуриятини олди. Бу вазифа шараф билан бажарилишига шак-шубҳа йўқ. (Нарсанлар).

Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштириш ва давлатга сотиш плани ҳамда мажбуриятларини ҳам яхши бажарди.

Областимиз меҳнаткашлари етти йилликнинг биринчи йилида эришган ютуқлар ҳукуматнинг олий мукофоти — Ленин ордени билан тақдирланди. (Нарсанлар).

Област меҳнаткашлари ўз меҳнатлари шундай юксак баҳолангани билан фардландилар ва шу билан бирга, ҳукуматнинг бу мукофоти улар зиммасига янги масъулиятлар юклашгани тўғрисида.

Област меҳнаткашлари 1960 йилда 402 минг тонна ёки етти йилликнинг охириги йилига мўлжалланган миқдорда пахта етиштириш мажбуриятини олдилар.

Област партия конференциясида пахтачиликни ривожлантириш соҳасидаги ишимада йўл қўйилган жиҳдлий нуқсонлар ва камчиликлар очиб ташланди. Олинган мажбуриятлар умуман ошириб бажарилиш бўлса ҳам қолхоз ва совхозларнинг бир

қисми илгор агротехникани қўнб билан жорий этиди, механизмлардан қоникларни фойдаланилмади ва нихоятда кам ҳосил олди. Биз бу хатонинг тузатмасиз.

Област партия ташкилоти Н. С. Хрушчевнинг комплекс механизациялаш, кетмонни суриб чиқариш, пахта териш машиналаридан кенг фойдаланиш тўғрисидаги кўрсатмаларини сўзсиз бажариш чораларини кўраётди. Биз қолхоз ва совхоз ишлаб чиқаришини комплекс ривожлантиришга ҳали ҳам кам эътибор бериётганимиз. Шу сабабли чорвачилик, богдорчилик, узумчилик ва сабзавотчиликни ривожлантиришнинг катта резервларидан фойдаланимай келинаётимиз.

Област қолхозлари ва совхозлари ўз имкониятларини ҳисоблаб қиёб, сабзавот ва картошка етиштириш юзасидан етти йиллик топшириқига 1962 йилда бажаришга қарор бердилар. Бу йил хўжалиқнинг барча категориялари йўли билан 85 минг тонна сабзавот, 61 минг тонна картошка ва 80 минг тонна қолхоз маҳсулотлари сотиладди. Болларни 12 минг гектарга, узумзорларни 23 минг гектарга кўпайтириш белгиланди. Етти йилликнинг охирида 52 минг тонна ёки 1959 йилдиган 10 баравар кўп ҳўл мева, 164 минг тонна ёки 1959 йилдиган 5.5 баравар кўп узум етиштирилди.

Жамоат чорвачилигини ривожлантириш юзасидан ҳам катта мажбуриятлар олдинди. Бу йил қолхоз ва совхозлар 51 минг тонна гўшт етиштиришга қарор бердилар. Давлатга 47.600 тонна гўшт сотиладди. Бу йиллик планда белгиланганидан 2 баравар кўп ва 1965 йилга мўлжалланганидан 17 минг тонна кўпдир, 60 минг тонна гўшт етиштириш шундан 55 минг тоннасини давлатга сотиш ва шундай қилиб етти йиллик топшириқини шу йилнинг ўзигаёқ бажариш белгиланди. Жун, қорақўл тери ва туҳум етиштириш ҳам анча кўпайтирилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети кейинги йилларда хўжалик ва маданий қурилишга раҳбарлик қилиш усули ва усулини, идеология ишларини анча яхшилаш шак-шубҳасиздир, — дейди ўртоқ Маҳмудов. — Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг бюроси бир қанча яхши, чуқур ўйлаб тузилган қарорлар қабул қилди, саноатда, қишлоқ хўжалигида ва капитал қурилишдаги қўшимча резервларни қуриб топшида яхши ташаббус кўрсатди. Партия Комитетлари ишнинг назорат қилиб туриш ахшилади.

Шу билан бирга Марказий Комитет ҳозирги вақтда унча яхши ишлаётган министрликлар ва бошқарушларнинг аниқ ва оператив ишлашига кўпроқ эътибор бериши зарур.

Моддий-техника таъминоти масаласини олиб кўрайлик. Бу иш ёмон аҳволга тушиб қолган. Ходимлари-

Самарқанд област партия ташкилотини КПССнинг ленинчи Марказий Комитети теварагига яна ҳам зичроқ жипслашди, меҳнаткашларнинг кўпроқ бораётган сиёсий активлигига раҳбарлик қилади ва областимиз коммунистик қурилишининг улуғвор вазибаларини шараф билан бажариш учун ҳамма чораларни кўради. (Нарсанлар).

У. О. ОРИФОВ нутқи

(Ўзбекистон Фанлар академияси Ядро физикаси институтининг директори)

Ўртоқлар! Съездимизда қадрдон Никита Сергеевич Хрушчевнинг ҳозир бўлганлиги биз учун қувончли ҳодиса бўлди. Ишимада Никита Сер-

Совет Иттифоқи билан Хитой Халқ Республикаси ўртасида дўстлик, иттифоқ ва ўзаро ёрдамлашмиш тўғрисида Шартнома имзоланганига бугун ўн йил тўлди.

Совет-Хитой Шартномаси халқларимиз ўртасида илк замонлардан бунинг маънавий дўстлигини мустақамлашди. Хитойда: «Кийимнинг янгиси, дўстнинг эскиси яхши» деган мақол бор. Совет ва хитой халқлари қадимдан дўстдирлар. Улар ўртасидаги дўстлиқнинг кўп асрлик тарихи бор.

Совет Иттифоқи билан бир қаторда овоз, мустиқли давлат — Хитой Халқ Республикаси ташкил топгандан кейин совет ва хитой халқлари ўртасидаги дўстлик айнақса мустақам ва самимий бўлимоқ қолди.

Совет-Хитой Шартномаси тузилганидан бунинг ўтган шу 10 йил мобайнида иккала улуғ социалистик давлат ўртасидаги муносабатлар муттасил тақомиллашиб ва ривожланиб келди.

Хитой билан Совет Иттифоқи ўртасидаги иқтисодий ҳамкорлик социалистик системанинг капиталистик система билан тинч иқтисодий муносабатларга фурсатдан ютишга қудайлик тугиди, мамлакатларимизнинг ўз табиий ресурсларидан яна ҳам тўлароқ ва мақсадга мувофиқ фойдаланишлари, ишлаб чиқарувчи қулашни ривожлантиришлари яқинда миллий озолиқка эришган ёки шу мақсадга етмоқ учун ҳали курашаётган Шарқ халқларининг онгига катта таъсир қилмоқда. Социалистик қурилишда хитой халқ революцион фаолият ва битмас-туганмас гайрат кўрсатди. Ярим феодал, ярим мустақамла бўлган қолқоқ Хитойни қудратли социалистик давлатга айлантиришдан иборат улуғ мақсад хитой халқига шу қадар зўр гайрат ва ташаббус руҳини бағишлагани, унинг

миз кўп вақтларини телефонда гаплашганга ва тури-туман ёшима-лар тузишга сарфламоқдалар. Об-ласт қурилишлари ўтган йили асосий материаллар билан нихоятда қоникларсиз таъминланди. 2700 тонна цемент, 10 минг кубометрга яқин ёғоч кам олдинди.

Айрим министрликлар, айниқса қишлоқ хўжалик министрлиги област ташкилотлари илгари сурган масалаларни ҳали ҳам қўнгидагидек ҳал қилмаётдилар. Биз қишлоқ хўжалик министри ўртоқ Хонзааровнинг янги тузилаётган совхозларининг ишлаб чиқариш базасини мустақамлашга жиҳдий эътибор беришни неча марта лаб илтимос қилдик. Бу тўғрисида аввалги съездда ҳам, Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг пленумида ҳам гап бўлган эди. Бироқ, янги совхозларда қурилиш ишлари нихоятда секинлик билан ҳал қилинмоқда. Бу министрлик қолхозларда меҳнатини нормалаш ва ҳақ тўлаш масалаларига ҳам кам эътибор бериб келмоқда.

Республика Госпланининг яхши ўйлаб тузилган базини қарорларни кишини ажаблантирди. Областимизда 1954 йилдан бунинг сойқ Зирабўлоқ қанд заводининг биносидан фойдаланимай келинади. Аввал бу корхона базасида палатининг ва саларта ёни ишлаб чиқаришни ташкил этишга қарор қилиниб сўнгра эса унинг гўшт комбинатига айлантирилари келиб қолди. Кейинчалик республика Госплани бу ерда ипак йиришни фабрикаси қуриш тақдирини қиритди. Халқ хўжалиги кенгаши бу тақдирга рози бўлган ҳам эдик, Госплан аппаратида янги қарор туғилиши — бу ерда ипак йиригув фабрикаси эмас тикув фабрикаси туғилиш керак, дейишди. Ҳозирги вақтда бундан кейин яна қандай тақдирлар туғилишини билиш кийин.

Ўртоқлар! Ўзбекистон Компартиясининг XV съезиди республика партия ташкилотини тарихига Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, ўзбек халқининг қадрдон дўсти Никита Сергеевич Хрушчев иштирок этган съезд бўлиб қиради. Ўз, Ўзбекистон коммунистлари Никита Сергеевич Хрушчевнинг кўрсатмалари ва маслаҳатларини қўнб ва сабот билан амалга оширамиз.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ҳисобот доқладининг муҳоама қилинаётганлиги, съезд минбаридан айтилган таққидий мулоҳазалар ишимадаги камчиликларни тугатишга ёрдам беради.

Самарқанд област партия ташкилотини КПССнинг ленинчи Марказий Комитети теварагига яна ҳам зичроқ жипслашди, меҳнаткашларнинг кўпроқ бораётган сиёсий активлигига раҳбарлик қилади ва областимиз коммунистик қурилишининг улуғвор вазибаларини шараф билан бажариш учун ҳамма чораларни кўради. (Нарсанлар).

У. О. ОРИФОВ нутқи

(Ўзбекистон Фанлар академияси Ядро физикаси институтининг директори)

Ўртоқлар! Съездимизда қадрдон Никита Сергеевич Хрушчевнинг ҳозир бўлганлиги биз учун қувончли ҳодиса бўлди. Ишимада Никита Сер-

Совет Иттифоқи билан Хитой Халқ Республикаси ўртасида дўстлик, иттифоқ ва ўзаро ёрдамлашмиш тўғрисида Шартнома имзоланганига бугун ўн йил тўлди.

Совет-Хитой Шартномаси халқларимиз ўртасида илк замонлардан бунинг маънавий дўстлигини мустақамлашди. Хитойда: «Кийимнинг янгиси, дўстнинг эскиси яхши» деган мақол бор. Совет ва хитой халқлари қадимдан дўстдирлар. Улар ўртасидаги дўстлиқнинг кўп асрлик тарихи бор.

Совет Иттифоқи билан бир қаторда овоз, мустиқли давлат — Хитой Халқ Республикаси ташкил топгандан кейин совет ва хитой халқлари ўртасидаги дўстлик айнақса мустақам ва самимий бўлимоқ қолди.

Совет-Хитой Шартномаси тузилганидан бунинг ўтган шу 10 йил мобайнида иккала улуғ социалистик давлат ўртасидаги муносабатлар муттасил тақомиллашиб ва ривожланиб келди.

Хитой билан Совет Иттифоқи ўртасидаги иқтисодий ҳамкорлик социалистик системанинг капиталистик система билан тинч иқтисодий муносабатларга фурсатдан ютишга қудайлик тугиди, мамлакатларимизнинг ўз табиий ресурсларидан яна ҳам тўлароқ ва мақсадга мувофиқ фойдаланишлари, ишлаб чиқарувчи қулашни ривожлантиришлари яқинда миллий озолиқка эришган ёки шу мақсадга етмоқ учун ҳали курашаётган Шарқ халқларининг онгига катта таъсир қилмоқда. Социалистик қурилишда хитой халқ революцион фаолият ва битмас-туганмас гайрат кўрсатди. Ярим феодал, ярим мустақамла бўлган қолқоқ Хитойни қудратли социалистик давлатга айлантиришдан иборат улуғ мақсад хитой халқига шу қадар зўр гайрат ва ташаббус руҳини бағишлагани, унинг

лантимирмоқда. Биз ўртоқ Н. С. Хрушчев кўрсатмаларига амал қилиб ишимадаги камчиликларни сабот ва қўнб билан очиб ташлаймиз, резервларимизни қидириб топиб ишга сола-миз, олға қараб қилаётган ҳаракати-мизга ҳалақит бераётган ҳамма нарса-ларини йўлимиздан улоқтириб таш-лаймиз. Ўзбекистон олимлари номиндан хўжалик ва маданий қурилишда, фанни ривожлантириш ишида бизга кўрсатётган ёрдамлари ва эътибор-лари учун ленинчи Марказий Комитетимизга, Никита Сергеевич Хрушчевга чин қалбдан ташаккур айтиш-га ижозат бергайсиз.

Мамлакатимиз атом энергиясини тинчлик ва тарақиётга хизмат қил-диришининг ажайиб намунасини кўр-сатмоқда. Ўзбекистон Фанлар акаде-мияси Ядро физикаси институтининг фаолияти олижаноб мақсадларга бўйсиндирилган. Бу институт Шарқ-даги шу типдаги энг йирик илмий таққидот муассасаларининг бири-дир. Атом қувватидан тинч мақсадларда фойдаланиш соҳасида юқори малака-ли мутахассис кадрлар тайёрлаш институтининг энг муҳим вазибалари-дир. Бу ерда ўрта Осиёнинг ҳамма республикаларидан келган аспирант-лар ўқитилмоқда. Ҳозирги вақтда Москва, Ленинград, Киев ва бошқа шаҳарларда институтимизнинг ўн-ла-лаш мутахассислари аспиран-турада ўқимокдалар ва иш ўрган-моқдалар. Шу нарсани ўқитиб ўтиш керакки, институтимизда асо-п-лан ўрта Осиё университети, Ўзбе-кистон давлат университетининг фи-зи-ка факультетларини ва Москва, Тошкент ҳамда бошқа шаҳарларда-ги олий техника ўқув юртларини би-тириб чиққан ёш мутахассислар ишламоқда.

Атом қувватини ўрганиш соҳа-си-даги ишларни қулайлигида биз-нинг ўтган йил ишга туширил-ган атом реакторимизнинг аҳамия-ти айнақса катта. Институтнинг бошқа объектлари: физика корпуси, циклотрон, нейтронлар теататгичи, қудратли гамма нурали установа-си, радиокимё корпуси, посилка, мактаб, касалхона, болалар богчаси ва бошқа маншй бинолар қуриля-пти. Янги атом илмий маркази ре-спубликада техникани тараққий эт-тиришга, етти йиллик топшириқла-рини муваффақиятли ҳал қилишга хизмат қилади. Ўзбекистон олимла-ри Коммунистик партия ва Совет ҳукуматидан бу илмий муассасани ташкил этишда кўрсатган ёрдамлари ва доимий раҳбарлик қилиб турган-ликлари учун беҳад миннатдорчи-лар.

Институтни қуриб битказиш, ил-мий кадрлар ва илмий база ҳо-ви-ри-лаш билан бирга институт лабо-ра-торияларининг коллективлари ҳо-зи-рининг ўзигаёқ илмий таққидотлар ў-т-казмоқдалар. Бу таққидотларда бир қанча қизик назарий ва экспери-менталь натижаларга эришилди.

Ипакчилик саноати институти би-лан ҳамкорликда пиллани гамма нурали ёрдамида бўғлаш ва сақ-лаш усули ишлаб чиқилди. Бу усул ёрдамида бўғланган пилла узоқ вақт сақланиши мумкин ва ундан ярим процент кўп ипак олинади. Тола ва толасимон материалларнинг, уру-г-лик чигит, тут ва бошқа биологик маҳсулотларнинг турли физикавий ҳоссаларига гамма нуралининг таъ-сири ўрганилмоқда.

Институтни қуриб битказиш, ил-мий кадрлар ва илмий база ҳо-ви-ри-лаш билан бирга институт лабо-ра-торияларининг коллективлари ҳо-зи-рининг ўзигаёқ илмий таққидотлар ў-т-казмоқдалар. Бу таққидотларда бир қанча қизик назарий ва экспери-менталь натижаларга эришилди.

Ипакчилик саноати институти би-лан ҳамкорликда пиллани гамма нурали ёрдамида бўғлаш ва сақ-лаш усули ишлаб чиқилди. Бу усул ёрдамида бўғланган пилла узоқ вақт сақланиши мумкин ва ундан ярим процент кўп ипак олинади. Тола ва толасимон материалларнинг, уру-г-лик чигит, тут ва бошқа биологик маҳсулотларнинг турли физикавий ҳоссаларига гамма нуралининг таъ-сири ўрганилмоқда.

Халқаро миқёсда Хитой Халқ Республикасининг обрў ва эътибори йил сайин ортиб борапти. Хитой-нинг Бирлашган Миллатлар Ташки-лотиди қонуний ҳуқуқларини тик-лашга тўққинлик қилаётган гарбий давлатларининг сиёсати барбод бў-лиши муқаррардир. Тинчликни таъ-минлаш ва халқаро ҳамкорлиқни ривожлантириш мафсаалари Улуғ Хитой давлатининг Бирлашган Мил-латлар Ташкилотиди қонуний ҳу-қуқларини дарҳол эътифори қилишни талаб этади. Совет Иттифоқи ва бошқа барча социалистик мамла-катлар шунга эришмоқ учун қатъ-ият билан курашмоқдалар.

Сўнги вақтларда социализм мамла-катларининг улуғ муваффақиятлари, тинчлик учун курашда уларнинг ҳормай-толмай қўраётган тадбирла-ри туфайли халқаро кескинлик юм-шадди. Зўр бериб куруланишдан манфаатдор бўлган муайян монопо-листик доиралар халқаро кескинлик-ни янада юмшатишга тўққинлик қилмоқдалар. Фақат шу доиралар-нинг сиёсати Америка билан Япо-

Институт ходимлари томонидан саноат ишлаб чиқаришининг техно-логик процессларини автоматлаш ва контроль қилишга мўлжалланган бир қанча асбоблар тайёрлаш тугаллан-ди. Бу асбобларнинг баъзилари ре-спублика корхоналарида ўрнатилди. Масалан, Чирчиқ электр-кимё ком-бинатида суяқлик даражасини тар-тибга солиб турувчи радионотопли регулятор ва кукун материаллар даражасини кўрсатувчи реактив сиг-нализатор ўрнатилди. Олтинтошган полиметал комбинатида изотопли ас-боблар ёрдамида бойитиш фабрика-ларидан биридаги иш жараянлари комплекс автоматлаштирилмоқ да. «Ташкенткабель» заводида бир қан-ча қимматбаҳо асбоблар ишлатили-моқда. Ўтган йили институт ходи-млари янги техника ва радио изотоп-ли асбобларни жорий этишда инже-нер-техник ходимларга амалий ёр-дам кўрсатиш мақсадида Тошкент, Фарғона, Самарқанд ва Бухоро халқ хўжалиги кенгашларининг бир қан-ча корхоналари кўздан кечирилди. Натижада 1960 йилда 70 дан кўп-роқ корхонада саноатимиз оммавий сурьтада ишлаб чиқараётган асбо-бларни жорий этиш юзасидан тақлиф-лар ишлаб чиқилди. Бундан ташқа-ри уларча янги асбобларнинг лойи-ҳаси тайёрланди. Бу асбобларни иш-лаб чиқариш ташкил этилмоғи ло-зим. Тошкент халқ хўжалиги корхо-наларидан бирида илмий таққидот приборларини оммавий сурьтада иш-лаб чиқарадиган цех ташкил этилса қилиб бўлар эди. Республика саноат корхоналари ана шу техника билан қурулантирилса ўн миллион сўм-ликка яқин иқтисодий самара олиш, маҳсулот сифатини ахшилаш, меҳнат унумдорлигини ошириш ва иш шартини яхшилаш мумкин бўлар эди. Республика Фанлар академия-си ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг илмий техника комитети ўтган йилнинг сентябরিда Тошкен-та атом қувватидан тинч мақсад-ларда фойдаланиш юзасидан конфе-ренция ўтказди. Конференцияда Москва ва Ленинграддан, қардош иттифодчи республикалардан келган мингдан ортқ олимлар ва инженер-лар қатнашди. Конференцияда қўй-ил-ган 272 доқладнинг юзга яқинини Ўзбекистон олимлари тайёрладилар. Конференция билан бир вақтда ташкил этилган «Атом тинчлик хў-ма-тида» выставканин 200 миңдан ортқ киши келиб қўйди. Институт ходимлари республика корхоналари ва турли муассасаларида атом қу-ватидан тинч мақсадларда фойдала-ниш